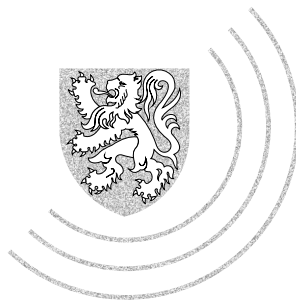

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **211** (2009-2010) – Nr. 5
ingediend op 4 mei 2010 (2009-2010)

Beleidsnota

Energie

2009-2014

Verslag

namens de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie
uitgebracht door de heer Chris Janssens en mevrouw Tine Eerlingen

*Samenstelling van de commissie:**Voorzitter:* de heer Jan Penris.*Vaste leden:*

mevrouw Griet Coppé, de heer Carl Decaluwe, mevrouw Veerle Heeren, de heer Veli Yüksel;
de heren Chris Janssens, Jan Penris, Wim Wienen;
de heer Filip Anthuenis, mevrouw Mercedes Van Volcem;
mevrouw Michèle Hostekint, de heer Bart Martens;
de heer Marc Hendrickx, mevrouw Liesbeth Homans;
mevrouw Patricia De Waele;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de heren Tom Dehaene, Dirk de Kort, mevrouw Valerie Taeldeman, de heer Koen Van den Heuvel;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Christian Verougstraete;
de dames Irina De Knop, Vera Van der Borgh;
de heer Patrick Janssens, mevrouw Els Robeyns;
de heer Bart De Wever, mevrouw Tine Eerlingen;
de heer Peter Reekmans;
de heer Hermes Sanctorum.

Stukken in het dossier:

- 211 (2009-2010) – Nr. 1: Beleidsnota
– Nr. 2 t.e.m. 4: Met redenen omklede moties

INHOUD

I.	Toelichting	5
1.	Inleiding	5
2.	Omgevingsanalyse	5
3.	Basisprincipes	6
4.	Strategische doelstellingen	6
5.	Operationele doelstellingen	7
5.1.	Energieprestatie van gebouwen	7
5.2.	Informatie over energiebesparing	8
5.3.	Energiebesparing in bedrijven	8
5.4.	Hernieuwbare energie 2020	9
5.5.	Andere vormen van milieuvriendelijke energie	10
5.6.	Slimme netten en slimme meters	11
5.7.	Marktwerving	11
5.8.	Openbaredienstverplichtingen	11
6.	Structuur van het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE).	12
II.	Bespreking in de commissie	12
1.	De beleidsnota algemeen	12
2.	Efficiënt energiegebruik	15
2.1.	Bestaande gebouwen	15
2.2.	Nieuwbouw	16
2.3.	Huishoudtoestellen	18
2.4.	Bedrijven	19
2.5.	Vervoer	19
2.6.	Administratieve omkadering en handhavingsbeleid	19
3.	Hernieuwbare energie	21
3.1.	Europese doelstellingen	21
3.2.	Duurzaamheid	24
3.3.	Zonne-energie	24
3.4.	Windenergie	25
3.5.	Restwarmte	26
3.6.	Groene stroom op het elektriciteitsnet	26
3.7.	Biogas op het aardgasnet	26
3.8.	Bouwvoorschriften	27

3.9. Certificatenhandel.....	27
3.10. Wkk en warmtenetten.....	27
3.11. Federale injectietarieven.....	29
3.12. Administratieve aspecten	29
4. Energieprijs en dienstverlening	30
4.1. Openbaredienstverplichtingen	30
4.2. Energiearmoede.....	31
5. Slimme netten en slimme meters.....	31
6. Diversen	33
6.1. Groene tewerkstelling	33
6.2. Een nieuw marktmodel.....	33
6.3. Marktwerving.....	33
6.4. Link met andere beleidsvelden.....	34
III. Replieken	34
Gebruikte afkortingen	37
BIJLAGE: Schriftelijke antwoorden	39

Op donderdag 12 november 2009 en 18 en 25 maart 2010 besprak de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie de beleidsnota Energie 2009-2014, ingediend door mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie. De toelichting van de minister vond plaats op 12 november 2009. Op 18 maart hadden de commissieleden de gelegenheid om vragen te stellen. De minister antwoordde hierop op 25 maart. Met instemming van de commissie besliste de minister bij die gelegenheid om enkel de vragen van de commissieleden die op dat moment aanwezig waren, volledig te beantwoorden. Hiervoor verwijst de minister naar haar schriftelijke voorbereiding, die bij dit verslag is gevoegd. Na het antwoord van de minister volgden nog enkele replieken en vragen van de commissieleden en aanvullende antwoorden van de minister.

I. TOELICHTING

1. Inleiding

De manier waarop energie gebruikt en opgewekt wordt, is in volle evolutie, poneert minister *Freya Van den Bossche*. Uit verschillende enquêtes blijkt dat het energiebewustzijn bij de bevolking groeit. Al blijkt tegelijkertijd dat er nog een grote kloof moet overwonnen worden om dat besef ook om te zetten in daden, nuanceert de minister. Maar ook bij de grote en kleine bedrijven, de bouwsector, de lokale besturen groeit steeds duidelijker het besef dat energiebesparing geen luxe, maar een noodzaak en zelfs een belangrijke kans is. De minister ziet het als haar taak om die noodzakelijke stap naar actie en investeringen te stimuleren en samen te zetten met de bevolking en de bedrijfswereld.

Tegelijk verandert de bevolking. De groep van sociaal kwetsbare mensen groeit. De armoedecijfers uit de Europese enquête naar inkomens en levensomstandigheden tonen aan dat energiearmoede ook in een welvarende regio als Vlaanderen een werkelijk probleem is. Steeds meer gezinnen hebben het moeilijk om de energierekening te betalen. De verwachte hoge pieken van de energieprijzen in de toekomst kunnen gezinnen in kansarmoede verder in de problemen brengen. De sociaal zwakkere gezinnen leven vaak in ongezonde woningen met slechte energieprestaties. Zij hebben vaak niet de kennis, het budget of de zeggenschap over de woning om energiebesparende ingrepen door te voeren.

Het energiebeleid heeft dus ook belangrijke sociale uitdagingen.

2. Omgevingsanalyse

Binnen Europa heeft Vlaanderen de hoogste energie-intensiteit, stelt de minister. Vlaanderen produceert relatief veel energie-intensieve industriële producten. De energie-intensiteit geeft een beeld van de energieafhankelijkheid van de economie.

Sinds 1998 is de energie-intensiteit van de Vlaamse economie gedaald en ze ligt in 2007 al 8 percent onder het niveau van 1990. Een ont koppeling tussen energiegebruik en economische groei werd bereikt. Dat is goed nieuws. En het is een stimulans om dit verder te zetten naar een absolute daling van het energiegebruik. Op een structurele manier, niet als gevolg van tijdelijke economische moeilijkheden.

Vervolgens licht de minister de milieuvriendelijke energieproductie in Vlaanderen toe. In 2008 produceerden alle wkk-installaties gezamenlijk 11 percent meer dan in 2007. Wkk levert gemiddeld ongeveer 20 percent energiebesparing ten opzichte van gescheiden opwekking van elektriciteit en warmte in klassieke centrales en ketels. Aardgas blijft de dominante brandstof voor wkk's in Vlaanderen. Het aandeel van hernieuwbare brandstoffen is marginaal. Ook het aantal kleine wkk's blijft zeer beperkt. In Vlaanderen staan maar 14 micro-wkk-installaties opgesteld. De minister heeft echter de ambitie om het aandeel van de kleine wkk's op te drijven.

In 2002 werd het groenestroomcertificatensysteem ingevoerd. Dat was een sterke impuls voor de groenestroomproductie in Vlaanderen, die groeide van 228 gigawattuur in 2001

tot bijna 2000 gigawattuur in 2008. Vooral de elektriciteitsproductie op basis van biomassa steeg sterk. Op 1 januari 2006 trad het vernieuwde Vlaams ondersteuningsbeleid voor fotovoltaïsche zonnepanelen in werking, wat resulteerde in een sterke groei van deze markt en een gestage daling van de investeringskosten. Als gevolg van die dalende kost van de panelen besliste de vorige Vlaamse Regering in april 2009 om de minimumsteun voor PV-panelen vanaf volgend jaar stelselmatig af te bouwen.

In 2007 werd 14 percent meer groene warmte geproduceerd dan in 2006. Dit gebeurt in biomassaketels of wkk's, door warmtepompen, warmtepompboilers en zonneboilers. Het aandeel groene warmte in de totale warmteproductie in Vlaanderen bedroeg in 2007 ongeveer 2 percent.

Een belangrijk deel van het groenewarmtepotentieel is vandaag al rendabel zonder steun. Al is het zo dat dit rendabele potentieel vandaag nog niet gerealiseerd raakt.

3. Basisprincipes

Energie is een basisbehoefte en een basisrecht, stelt de minister als basisprincipe van haar beleid. Iedereen moet over voldoende energie kunnen beschikken om goed te leven en volwaardig deel uit te maken van de samenleving.

Het Vlaamse energiebeleid is gericht op een grotere energie-efficiëntie en meer milieuvriendelijke energieopwekking. Dat zal ons toelaten om de Europese doelstellingen voor 2020 te halen, maar ook om de sociale energienoden te beantwoorden.

Energie-efficiëntie is een zaak van iedereen, vindt minister Van den Bossche. Energie besparen en energiezuinig leven is winst voor de gezinnen en bedrijven. Dat vergt durf en vertrouwen om de gekende paden te verlaten en anders te handelen. Dat vertrouwen moet de overheid bieden. Dat kan enkel door de voordelen ervan in de kijker te zetten en woorden om te zetten in daden. Door te investeren in innovatie, door meer groene banen mogelijk te maken, door te investeren in energiebesparende maatregelen die het wooncomfort van gezinnen naar een hoger niveau tillen.

Vlaanderen neemt een billijk aandeel voor zijn rekening in de Belgische doelstelling van 13 percent hernieuwbare energie tegen 2020. Het uitgangspunt is om een zo groot mogelijk deel, en bij voorkeur het geheel, van deze doelstelling binnenlands te realiseren.

De Vlaamse overheid wil ook een goed werkende elektriciteits- en gasmarkt, met verschillende leveranciers die elkaar beconcurreren op het vlak van prijs en dienstverlening en waar via sociale correcties de toegang tot energie voor iedereen wordt bewaakt en energiebesparing voor iedereen toegankelijk wordt.

Het elektriciteits- en aardgasnet is betrouwbaar. Dat moet zo blijven. Sleutelwoorden zijn performantie, vakmanschap, toegankelijkheid en betrouwbaarheid. Steeds meer gezinnen en bedrijven willen niet enkel consument zijn maar ook voor een deel producent. Daartoe zal het netwerk steeds meer evolueren naar een zogenaamd slim net, dat decentrale afname en injectie mogelijk maakt en die optimaal op elkaar afstemt. De kostprijs van de aanleg en de exploitatie van het net moet maatschappelijk aanvaardbaar zijn en billijk worden verdeeld. Openbaredienstverplichtingen garanderen een sociale bescherming en stimuleren een rationeel gebruik van energie.

Ten slotte zal de traditie van een participatief energiebeleid, met sterke betrokkenheid van de andere beleidsvelden, de sectoren en het middenveld, worden voortgezet.

4. Strategische doelstellingen

De algemene beleidsprincipes geven aanleiding tot een reeks strategische doelstellingen, die voortbouwen op het Vlaamse regeerakkoord en de doelstellingen van het Pact 2020.

Minister Van den Bossche gaat in op de doelstelling om meer en betere groene jobs te realiseren. Zoals wordt gesteld in het Pact 2020, ligt de prioriteit bij de optimale realisatie van het potentieel aan economische activiteiten en de werkgelegenheid als gevolg van een eco-efficiëntiebeleid, in het bijzonder in de hernieuwbare energiesector.

De uitvoering van een ambitieus duurzaam energiebeleid is enkel haalbaar als de arbeidsmarkt gelijke tred kan houden. De uitvoering van het Energierenovatieprogramma 2020 kan heel wat banen opleveren in de bouwsector, in het bijzonder voor kort geschoolden en jongeren. De werkgeversfederatie Agoria verwacht dat de tewerkstelling in de hernieuwbare energiesector in België kan stijgen van 4600 werknemers vandaag tot 39.200 werknemers in 2020. Daarnaast klinkt de vraag voor energiedeskundigen en -adviseurs steeds luider.

Er zijn niet alleen extra groene jobs nodig om het werk uit te voeren. Het geleverd werk, de diensten en producten moeten ook van hoogstaande kwaliteit zijn. Dat vindt de minister logisch. Slecht uitgevoerde renovaties zijn losse flodders. Er wordt niet bespaard op energie en bovendien is de kans groot dat de burger of ondernemer sneller afhaakt als de vakman weinig of geen professionalisme aan de dag legt. Een belangrijke opdracht voor het onderwijs bestaat in de opleiding en vorming in en voor de energiesector. Minister Van den Bossche wil dit aanbod vergroten in samenwerking met de ministers van Onderwijs en Werk.

5. Operationele doelstellingen

5.1. *Energieprestatie van gebouwen*

De minister beschrijft vervolgens de operationele doelstellingen die uit de strategische doelstellingen voortvloeien.

Het Actieplan Energie-efficiëntie van 2007 wordt verder uitgevoerd en voor de volgende periode 2011-2016 wordt een nieuw actieplan opgesteld. Dit nieuwe actieplan zal een evaluatie van het vorige actieplan en een streefwaarde voor energiebesparing met tussentijdse doelstellingen behelzen, en ook een lijst bevatten van maatregelen die ervoor zorgen dat deze doelstelling wordt bereikt.

De Europese richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen wordt verder uitgevoerd. De energieprestatieregelgeving werd in Vlaanderen al voor een belangrijk deel omgezet en voorziet onder meer in een E-peil voor nieuwbouw met strengere energie-eisen en een energieprestatiecertificaat voor woningen die worden verkocht of verhuurd.

De energieprestatieregelgeving zal worden uitgebreid naar niet-residentiële gebouwen.

Het E-peil – het geheel van energienormen – voor nieuwbouw zal stapsgewijs worden verstrengd. Als uit onderzoek zal blijken dat dit haalbaar is, voorziet minister Van den Bossche een verdere verstrenging naar E60 in 2012. Door deze stapsgewijze verstrenging zullen nieuwe gebouwen beter scoren op energieprestatie, terwijl de bouwsector de tijd krijgt om zich aan te passen aan de evolutie.

Er komt een E-peileis voor andere specifieke bouwtypes zoals sportgebouwen, ziekenhuizen, handelsgebouwen, rusthuizen, bioscopen enzovoort.

Uit controles door het VEA blijkt dat de energieprestatieregelgeving nog onvoldoende wordt nageleefd. De inspanningen op vlak van kwaliteitscontrole en handhaving zullen worden opgetrokken. Het gaat dan zowel over controle op vlak van aanwezigheid van het energieprestatiecertificaat als op de kwaliteit van de uitvoering.

Er zijn heel wat ondersteuningsmechanismen voor energiebesparing: premies via de netbeheerders, premies in het beleidsveld wonen, provinciale of gemeentelijke premies, federale fiscale aftrek en soms ook nog premies via het VEA. De ondersteuningsmechanismen zullen maximaal worden gestroomlijnd, kondigt de minister aan. In eerste instantie zullen de premies van de Vlaamse overheid zelf op elkaar worden afgestemd. Ook wil de minister één loket voor alle informatie en ondersteuningsmechanismen voor energiebesparing. Zelfs als er verschillende beleidsniveaus voor ondersteuning zorgen, moet het mogelijk zijn dat mensen zich tot één loket kunnen richten voor informatie en voor hun aanvragen.

Het Energierenovatieprogramma 2020 wordt uitgevoerd en uitgebreid. Bijkomende maatregelen worden uitgewerkt om na-isolatie van woningen, energiebesparing in appartementsgebouwen in mede-eigendom en afbraak en herbouw van woningen die niet meer in aanmerking komen voor een zinvolle energierenovatie te stimuleren.

Voor moeilijk bereikbare bevolkingsgroepen volstaat het niet om financiële stimuli voor energiebesparing ter beschikking te stellen, beseft de minister. Ondanks het financiële voordeel dat de bewoner kan doen door te isoleren, hoogrendementsbeglazing te plaatsen of een efficiënte verwarmingsinstallatie te installeren, blijkt toch dat veel mensen niet investeren in energiebesparing. Te weinig financiële middelen, een gebrekkige kennis over mogelijke winsten op de energiefactuur of onzekerheid over de aanpak zijn belangrijke redenen om niet te investeren. De minister vindt het dan ook meer dan nodig om deze mensen actief aan te spreken en te bereiken en hen te helpen om energiebesparende maatregelen te nemen en zo hun energiekosten terug te dringen. Voor deze doelgroepen is het met andere woorden nodig om de focus te verleggen van ondersteuning naar uitvoering van de werken.

Het – federale – Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost (FRGE), is een fonds dat goedkope leningen verstrekt aan particulieren voor de uitvoering van energiebesparende maatregelen. Dat gebeurt via lokale entiteiten, die zijn aangeduid door steden en gemeenten. Er komt een gewestelijke waarborgregeling voor lokale entiteiten, zodat meer lokale entiteiten actief kunnen worden en meer goedkope leningen voor energiebesparing in Vlaanderen zullen worden uitgeschreven.

5.2. *Informatie over energiebesparing*

De Vlaamse overheid zal meewerken aan kwaliteitswaarborgsystemen op vlak van energiebesparing en hernieuwbare energie in samenwerking met de federale overheid en de bouwsector. Alle relevante informatie over energiebesparing en hernieuwbare energie wordt verzameld en aan het publiek aangeboden via de website www.energiesparen.be, deelt de minister mee.

Een aantal steden en gemeenten hebben al het initiatief genomen om de regierol op zich te nemen en ‘één loket’ aan te bieden, vaak in combinatie met de woonwinkel, waar alle informatie over en ondersteuning van energiebesparende maatregelen, beschikbaar is zoals energiescans, premies, leningen bij het FRGE. Op basis van deze voorbeelden zal worden onderzocht hoe heel Vlaanderen zoveel mogelijk tot het eenloketprincipe kan komen.

De energiescans, waarbij door een woningbezoek een advies voor energiebesparing op maat wordt afgeleverd, zullen worden geëvalueerd.

5.3. *Energiebesparing in bedrijven*

De industrie vertegenwoordigt het grootste deel van het Vlaamse energiegebruik. De energie-efficiëntie in de industrie verder opdrijven beschrijft minister Van den Bossche dan ook als een van haar belangrijke doelstellingen. Het regeerakkoord stelt in dit verband dat de energieconvenants worden verlengd.

De regelgeving en initiatieven van verschillende beleidsvelden die de energie-efficiëntie van de industriële eindgebruikers in Vlaanderen positief beïnvloeden, noemt de minister talrijk, complex en mogelijk overlappend. Om de beschikbare middelen op een zo efficiënt mogelijke wijze aan te wenden is een meer gestructureerd en algemeen kader nodig dat ertoe leidt dat beleidsinstrumenten nog beter op elkaar worden afgestemd. Vandaag worden de convenants gebruikt voor de creatie van een dergelijk algemeen kader.

De benchmark- en auditconvenants lopen respectievelijk eind 2012 en 2013 af. Dit is een gelegenheid om een verbreding van de convenants door te voeren. Aangezien het hier gaat om bilateraal af te sluiten meerjarencontracten, worden de onderhandelingen tussen overheid en partijen best tijdig gestart, ten laatste in 2010. Al is er uiteraard eerst een grondige evaluatie van alle instrumenten nodig, voegt de minister toe. Deze evaluatie moet onder andere een inzicht geven in de gerealiseerde energiebesparing en broeikasgasreducties en in de complementariteit van deze instrumenten in de context van de nieuwe Emissiehandelrichtlijn.

De kleine ondernemingen zitten vandaag niet in de convenants. Al te vaak vallen ze dan ook uit de boot van het energiebeleid. Dat wil de minister in deze legislatuur oplossen. De afgelopen jaren is er al een pak ervaring opgebouwd via de energieadviseurs die ter beschikking worden gesteld van bedrijven, waaronder ook kleine ondernemingen. Mits een positieve evaluatie worden die na 2010 verlengd, laat de minister weten. Na de voorbije informatie- en adviesperiode moet meer aandacht gaan naar acties die kmo's motiveren om de stap te zetten naar daadwerkelijke realisaties. Ook voor kleine ondernemingen wil de minister de mogelijkheden van convenants nagaan, wat een primeur zou zijn. Voor publieke en private instellingen en kleinere ondernemingen en zelfstandigen zullen convenants worden voorgesteld met een bindend karakter waarbij gerichte, energiebesparende acties ter beperking van hun energieverbruik en hun broeikasgasuitstoot worden afgesproken. Het streefdoel is dus administratief minder zware, resultaatgerichte afspraken.

5.4. *Hernieuwbare energie 2020*

Volgens de nieuwe Europese richtlijn betreffende de bevordering van het gebruik van hernieuwbare energiebronnen moet België tegen 30 juni 2010 een nationaal actieplan voorleggen aan de Europese Commissie, waarin wordt aangetoond hoe het tegen 2020 de doelstelling van 13 percent hernieuwbare energie in het finale energiegebruik zal bereiken en hoe de andere bepalingen uit de richtlijn zullen worden omgezet. Dit betreft onder andere nieuwe opleidingen, betere ruimtelijke integratie, en een minimumaandeel hernieuwbare energie in de bouwvoorschriften, verduidelijkt minister Van den Bossche. Dit actieplan moet in de doelstellingen en maatregelen een onderscheid maken tussen groene stroom, groene warmte/koeling en hernieuwbare energiebronnen in transport. Daarnaast moet ook worden vastgelegd voor welk deel een beroep mogelijk is op buitenlandse projecten. Deze laatste informatie moet al tegen eind 2009 worden meegedeeld aan de EC. Om dit te kunnen inschatten, is tegen eind 2009 een duidelijk zicht nodig op de bijdrage van de verschillende gewesten en de federale overheid in de 13 percentdoelstelling.

De minister stelt zich tot doel om zoveel mogelijk, en het liefst alles van deze doelstelling binnen de eigen grenzen te realiseren. Om de doelstellingen te kunnen halen, zal het actieplan vooral in bijkomende ondersteuningsmaatregelen voor groene warmte moeten voorzien. Volgens de momenteel beschikbare prognoses zal groene warmte moeten instaan voor ongeveer de helft van de 13 percentdoelstelling tegen 2020. Op basis van een geactualiseerd onderzoek naar het potentieel voor groene warmte en naar de onrendabele toppen en in overleg met de betrokken sectoren, zal de minister tegen begin 2010 een actieplan groene warmte op punt stellen.

In de residentiële en tertiaire sector hebben de toepassing van groene warmte uit de ondergrond, de toepassing van warmtepompen, het gebruik van houtpelletkachels en de toe-

passing van zonneboilers voor de verwarming van warm water nog een groot potentieel. Er zal worden onderzocht hoe dit via een combinatie van sensibilisering, stimuli en voorschriften beter kan worden benut. Zo zal onder andere worden bekeken hoe en onder welke voorwaarden zonneboilers in de bouwvoorschriften kunnen worden opgenomen.

De uitbouw van een met alle beleidsdomeinen gecoördineerd groen warmtebeleid vraagt naast financiële ondersteuning ook duidelijke regels. Dat geldt met name om warmtenetten uit te bouwen, de link te maken naar gebouwen, de beschikbaarheid van zowel binnenlandse als buitenlandse duurzame biomassa te verhogen en een ruimtelijk ordeningsbeleid om deze installaties te vergunnen, specificeert de minister.

Het streefdoel is het meer en beter inzetten van biomassa van eigen bodem, zowel vanuit energie- als materiaalooptpunt. Vlaanderen vertaalt dit bijvoorbeeld concreet door te investeren in geïntegreerde energieconversieprojecten, waarbij het plaatsen van een vergistingsstap gekoppeld is aan composteringsinstallaties.

Volgens de richtlijn Hernieuwbare Energie moet er tegen eind 2014 een minimum aandeel hernieuwbare energie in nieuwe of ingrijpend gewijzigde gebouwen opgelegd worden, vooral gericht op kleinschalige projecten, zoals warmtepompen, zonneboilers en -panelen en pelletketels. Beleidsvoorbereidend onderzoek is nodig om te bepalen hoe dit minimum aandeel kan vastgelegd worden, rekening houdend met technische en economische haalbaarheid.

5.5. *Andere vormen van milieuvriendelijke energie*

Om de uitbouw van de sector van de milieuvriendelijke energieproductie te stimuleren, zijn goede randvoorwaarden essentieel, deelt minister Van den Bossche mee.

De hernieuwbare energiesector heeft bijvoorbeeld een toenemend tekort aan geschoold personeel voor het invullen van vacatures. Bovendien is er ook nood aan specifieke bijscholing in hernieuwbare energie voor professionele doelgroepen zoals sanitaire en elektrische installateurs. In overleg met de ministers voor onderwijs en tewerkstelling zal een programma worden ontwikkeld voor de vorming en begeleiding van lesgevers over hernieuwbare energie in onderwijsinstellingen en opleidingscentra voor professionelen.

Daarnaast hebben investeerders in hernieuwbare energie dikwijls niet genoeg aan de algemene informatie over de diverse hernieuwbare energietechnieken. In veel gevallen is specifieke begeleiding nodig in het traject dat voorafgaat aan de inschakeling van een studiebureau voor de technische studie.

Onze gas- en elektriciteitsnetten kennen vandaag op sommige plaatsen problemen om decentrale productie in te passen. Productie-installaties op basis van hernieuwbare energiebronnen of kwalitatieve warmtekrachtkoppeling moeten zo gesteund worden, met tegelijk de nodige prikkels om de kost voor de uitbouw en exploitatie van het net te beperken.

De sector van de wkk is de afgelopen jaren sterk gegroeid, waardoor er de volgende jaren een aanzienlijk en structureel overschot van warmtekrachtcertificaten te verwachten valt, ten opzichte van de doelstelling die de leveranciers moeten halen. Om een stabiel investeringsklimaat te blijven garanderen vindt de minister een analyse noodzakelijk van het certificatenaanbod op middellange termijn en van de steun die verschillende wkk-types en -situaties nodig hebben. Deze analyse zal begin 2010 worden uitgevoerd, zodat de minister tegen half 2010 de nodige bijstellingen kan voorstellen.

De micro-wkk-technologie is volop in ontwikkeling en biedt de mogelijkheid om in gezinswoningen 20 percent bijkomend energie te besparen ten opzichte van een condensatieketel. Vermoedelijk zullen vanaf 2010 de eerste grootschalige series worden geproduceerd en op

de markt gebracht. Gezien het grote besparingspotentieel en het groot aantal te vervangen installaties is een goed begeleide marktintroductie cruciaal.

5.6. *Slimme netten en slimme meters*

Slimme netten definieert de minister als elektriciteitsnetten die op een intelligente manier het gedrag en de acties van alle gebruikers die erop aangesloten zijn – producenten, consumenten of degenen die beide combineren – samenbrengen om op een efficiënte wijze een duurzame, economische en bedrijfszekere elektriciteitsvoorziening te garanderen. Zonder een grondige aanpassing van de netten kan een doorbraak van decentrale productie enkel via massale investeringen in nieuwe ‘domme’ kabels en luchtlijnen. Het komt er daarom op aan om op een slimme manier de middelen in te zetten en gebruik te maken van de technologische ontwikkelingen op het vlak van ICT en vermogenelektronica.

Slimme meters hebben verschillende potentiële voordelen. Netbeheerders kunnen gemakkelijker meters opnemen en fraude detecteren. Sensibilisering van de consument biedt kansen op energiebesparing. Het energieproductiepark kan beter worden uitgebaat door het wederzijds afstemmen van vraag en aanbod. De marktwerking verbetert, met ook een betere dienstverlening op bijvoorbeeld het vlak van besparingsadviezen, beveiliging, domotica enzovoort.

Slimme meters kunnen vooral ook een belangrijke rol spelen in de evolutie naar slimme netwerken, stelt de minister. De plannen en pilootprojecten op vlak van slimme meters zullen van dichtbij worden opgevolgd. Cruciale criteria voor de beslissing over een groot-schalige invoer van slimme meters zijn het belang van de consument en de mate waarin de slimme meter de inpassing van decentrale productie bevordert. Bij een invoering van slimme meters zal de wetgeving de principes van de werking van deze meters en de functionaliteiten die de slimme meters minimaal moeten aankunnen, moeten vastleggen. Hierbij worden alle belanghebbenden betrokken.

5.7. *Marktwerking*

De bepalingen op vlak van privénetten en directe lijnen die in de onlangs goedgekeurde Europese elektriciteits- en aardgasrichtlijnen opgenomen zijn, moeten worden omgezet in Vlaamse energiewetgeving. Hierbij streeft de minister naar een duidelijk afwegingskader voor nieuwe privénetten, waarbij de maatschappelijke meerwaarde moet vooropstaan en ‘freeridgedrag’ wordt vermeden. Voor bestaande situaties die historisch gegroeid zijn, geldt een pragmatische aanpak. De VREG voert momenteel hierover een consultatie uit, deelt minister Van den Bossche mee.

In een goed werkende energiemarkt heeft elke marktpartij duidelijk afgelijnde verantwoordelijkheden en worden fouten of vergissingen tot een minimum herleid. Dit geeft gebruikers het nodige vertrouwen om bewust te kiezen voor een optimale kwaliteit tegen een zo laag mogelijke prijs. De hoofdlijnen van deze marktorganisatie zullen in aangepaste regels worden gegoten en de rol van elke marktpartij zal nauwkeurig worden gedefinieerd. De volgende jaren zal ook een ‘centraal clearinghouse’ worden ontwikkeld waarbij verschillende databanken op elkaar worden aangesloten.

De VREG zal haar leveranciersvergelijking uitbreiden en ook de kwaliteit van de dienstverlening van de leveranciers objectief en kwantitatief monitoren. Voor de verwerking van klachten kan hopelijk binnen zeer korte tijd worden samengewerkt met de Federale Ombudsdienst voor Energie.

5.8. *Openbaredienstverplichtingen*

Een aantal openbaredienstverplichtingen zal worden opgevolgd en geëvalueerd, kondigt de minister aan.

Zo zal opgevolgd worden of de aansluitingsgraad voor aardgas – het aantal aangesloten woningen – volgt op de aansluitbaarheidsgraad. Als blijkt dat deze sterk uiteenlopen, dan worden de doelstellingen voor aardgas-aansluitbaarheid aangepast.

Niet iedereen die recht heeft op gratis kilowattuur, geniet er ook van. Bij de oprichting van een kruispuntdatabank voor energie moet worden onderzocht of een automatische link kan worden gelegd tussen de kruispuntdatabank voor energie en de kruispuntbank van de sociale zekerheid, met de gezinssamenstelling uit het rijksregister. Een automatische en directe update van deze gegevens op het moment waarop de afrekeningfactuur wordt uitgestuurd, zal zorgen voor een meer correcte toekenning van de gratis kilowattuur.

De sociale openbaredienstverplichtingen uit het Vlaamse energiebeleid behoren in Europees perspectief tot de best uitgebouwde beschermingssystemen. Een evaluatie van deze openbaredienstverplichtingen moet toelaten hun doelmatigheid nog te verbeteren zodat het recht op energie wordt waargemaakt.

De openbaredienstverplichtingen voor de netbeheerders op vlak van rationeel energiegebruik (REG) worden ‘opschuivend’ gemaakt. Op die manier kunnen netbeheerders die hun doelstellingen op vlak van REG overtreffen hun acties verder zetten zonder te moeten vrezen dat dit gevolgen heeft voor hun tarieven.

6. Structuur van het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE)

Ten slotte toont de minister op een presentatiescherm de structuur van het beleidsdomein Energie, dat deel uitmaakt van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (zie beleidsnota).

De instellingen waarmee de minister voor deze bevoegdheid het meest samenwerkt zijn, naast de beleidsraad, natuurlijk het departement LNE zelf, het Vlaams Energieagentschap (VEA), de VREG als regulator, en ten slotte de Minaraad als strategische adviesraad. In deze voorstelling ontbreekt nog de SERV, die ook adviseert over de energiedossiers.

II. BESPREKING IN DE COMMISSIE

1. De beleidsnota algemeen

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* laakt de overvloedige herhalingen in de beleidsnota. In de managementsamenvatting, omgevingsanalyse, strategische doelstellingen en operationele doelstellingen komen bepaalde passages bijna letterlijk terug, wat demotiverend werkt voor de lezer.

Erg ambitieus is de nota wel, constateert het commissielid. Zo leest ze in de inleiding: “(D)e vraag is niet of hernieuwbare energie zich zal ontwikkelen tot een concurrentiële oplossing op grote schaal, de vraag is hoe Vlaanderen in deze ontwikkeling een koploperspositie zal kunnen verwerven.”. Voor mevrouw Van den Eynde is de vraag veeleer hoe Vlaanderen die positie wil verwerven. Er zijn nog heel wat hindernissen te nemen voor Vlaanderen opgewekte hernieuwbare energie op het net kan plaatsen en distribueren. Er zijn nog heel wat investeringen nodig in het opwekken zelf van die energie.

In de omgevingsanalyse staat: “In 2007 werd 92 percent van de benodigde energie in Vlaanderen ingevoerd” en “Vlaanderen bevindt zich in een kwetsbare positie door haar sterke afhankelijkheid van de import van energie (uit vaak politiek instabiele regio’s) aan volatiele prijzen.”. Mevrouw Van den Eynde ziet een missie voor de Vlaamse Regering in het streven naar een minder kwetsbare positie, waarin het land in de toekomst van zijn energievoorziening verzekerd blijft.

Koploper worden in hernieuwbare energie is een maat voor niets als dit niet gepaard gaat met garanties op het vlak van de energievoorziening. Hernieuwbare energie zal immers nooit de huidige inbreng uit kernenergie vervangen, meent mevrouw Van den Eynde. Vlaamse en internationale bedrijven in ons land waarschuwen al jarenlang dat door het permanente tekort aan stroomproductie heel wat elektriciteit uit het buitenland moet worden geïmporteerd, zonder duidelijke garanties op voldoende toevoer op de lange termijn. Bovendien is de ingevoerde stroom altijd duurder dan de hier geproduceerde stroom. We moeten dus minstens produceren wat we zelf nodig hebben. Zolang ons land blijft bestaan, moeten de Vlaamse en federale overheid hierop hun energiebeleid afstemmen.

Positief aan de beleidsnota vindt de heer *Hermes Sanctorum* alvast dat deze een mooi overzicht maakt van de energie-uitdagingen, maar wat de oplossingen betreft is het commissielid wat op zijn honger gebleven, zoals zal blijken uit zijn opmerkingen bij de verschillende strategische en operationele doelstellingen.

Wat de omgevingsanalyse betreft, gaat de heer Sanctorum in op de omvangrijke veiling-inkomsten die de overheid verwacht uit de handel in emissierechten en die vervolgens kunnen worden aangewend voor onder meer klimaatmaatregelen, zoals de aanmoediging van energiebesparing en hernieuwbare energieproductie. Maar wat met de steun voor het klimaat in het zuiden, die de internationale discussie domineert? Als minister Van den Bossche in haar beleidsnota dan toch verwijst naar deze bevoegdheid van haar collega Schauvliege, vernam de heer Sanctorum ook graag haar visie.

De beleidsnota staat in het teken van de traditionele thema's, vat mevrouw *Mercedes Van Volcem* samen: energiebesparing, bevordering van hernieuwbare energie, slimme netwerken, de aanpak van energiearmoede, en een correcte werking van de markt blijven de doelstellingen. Ook het instrumentarium blijft grotendeels ongewijzigd ten opzichte van vroeger. Hooguit wordt hier en daar wat versneld.

Het commissielid deelt de visie van de minister dat het energiebeleid een hefboom moet zijn om de economie te vergroenen. Maar rendabiliteit heeft ook zijn rechten. Bovendien moet de overheid energieneutraliteit promoten in plaats van zelf keuzes te maken voor één of andere energievorm.

Een Belgisch succesverhaal heeft de hernieuwbare energie allesbehalve opgeleverd. Het commissielid betwijfelt of de 13 percent in 2020 zal worden gehaald. Nochtans willen zowel politieke partijen als privébedrijven zich vol engageren voor meer hernieuwbare energie. Maar ze willen meer dan dat. De liberalisering had ook moeten zorgen voor goedkopere elektriciteit. De Open Vld-fractie wil meer groene energie, lagere CO₂-emissies, aanzienlijk goedkopere energie en meer energiezekerheid. Het vooruitzicht dat Rusland de gaskraan dichtdraait, blijft een populair schrikbeeld. Mevrouw Van Volcem pleit voor een massale inzet op zowel energie-efficiëntie als energiebesparing.

Het energiebeleid van de voorbije jaren is gekenmerkt door een explosie van maatregelen, instrumenten, subsidies en verplichtingen. Het innovatiebeleid, dat een gelijkaardige evolutie had doorgemaakt, heeft voormalig minister Patricia Ceysens laten doorlichten in het rapport-Soete. Mevrouw Van Volcem stelt voor om het energiebeleid op een gelijkaardige manier te laten doorlichten.

Wat verstaat de minister onder de maatschappelijk aanvaardbare nettarieven en heffingen, die de beleidsnota in de missiebepaling vermeldt? Zijn de huidige nettarieven aanvaardbaar? Zo ja, vanaf welke stijging worden ze onaanvaardbaar, vraagt mevrouw Van Volcem zich af.

“Haalt België de beoogde energiebesparingsstreefwaarde van het eerste plan niet, dan moet het tweede plan extra maatregelen bevatten.”, leest mevrouw Mercedes Van Volcem

in verband met het Actieplan Energie-efficiëntie. Ze vindt deze verklaring gemakkelijk en vrijblijvend en vraagt om het nieuwe plan zo snel mogelijk uitvoerig in de commissie te bespreken.

Ten slotte vraagt het commissielid een stand van zaken met betrekking tot de opmaak van het energiebesluit in uitvoering van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

De heer *Dirk de Kort* apprecieert de continuïteit die de beleidsnota uitademt. De minister is duidelijk van plan het werk van haar twee zeer dynamische voorgangers voort te zetten en wil rekening houden met de conclusies van de ad-hoccommissie over energiearmoede. Het commissielid hecht veel belang aan de duidelijk gedefinieerde ontkoppeling tussen energieverbruik en economische groei. Verder geeft de beleidsnota terecht aan dat de Europese verplichtingen het energiebeleid steeds duidelijker zullen domineren.

Er zal niet gauw een einde komen aan de snelle evolutie in het energielandschap. De heer de Kort verzekert dat de minister aan zijn fractie een bondgenoot zal hebben om vanuit de invalshoek van goed en vooruitziend bestuur mee aan de uitvoering van haar beleidsnota te werken.

Voor de heer de Kort getuigt de beleidsnota van een langetermijnvisie waarin de tussenstappen duidelijk zijn afgebakend, van volledigheid, zakelijkheid en een duidelijke afstemming op woonbeleid, klimaatbeleid en dergelijke. Wel zal hij bij enkele specifieke aspecten vragen stellen en opmerkingen formuleren.

Ook de heer *Bart Martens* is tevreden over de continuïteit in de beleidsnota, die hij een zeer degelijk document noemt. Een stabiel investeringsklimaat is cruciaal voor wie wil investeren in hernieuwbare energie, wkk, ombouw van het net enzovoort.

Voortdurend het beleid omgooien is dus uit den boze, maar nieuwe accenten zijn uiteraard welkom. Ook die vindt het commissielid in de nota: het stimuleren van groene warmte is een belangrijk nieuw element met het oog op de Europese doelstellingen voor hernieuwbare energie. Naast elektriciteit is motor- en verwarmingsbrandstof een belangrijk aandachtspunt. Ook de uitbouw van de distributienetwerken tot slimme netten is nieuw. Dit recente gegeven maakt een decentrale elektriciteitsproductie mogelijk, evenals een afstemming van de elektriciteitsvraag op het aanbod. Een derde nieuw aspect is het eenloket-principe om de federale, gewestelijke en lokale stimuli te coördineren en toegankelijk te maken. Ten vierde wordt de prefinanciering van investeringen vergemakkelijkt door goedkope leningen en de gewestelijke waarborgregeling voor lokale entiteiten met betrekking tot het FRGE.

Ten slotte prijst de heer Martens de duidelijke visie die de beleidsnota uitstraalt. De visie bestaat erin om de problemen – klimaatverandering, uitputting van de fossiele brandstoffen, toenemende afhankelijkheid van politiek instabiele regio's – niet enkel op te vatten als een bedreiging maar ook als een opportuniteit. Het betreft een kans om eigen technologie te ontwikkelen en eigen bedrijven te sturen in toekomstgerichte sectoren als hernieuwbare energie, efficiënter energiegebruik en dergelijke. Dit zal inderdaad geld kosten, maar investeringen als die in zonnepanelen hebben ertoe geleid dat deze technieken snel in prijs dalen. Op het moment dat de prijs van deze techniek daalt tot die van de conventionele energieproductie, zullen er wereldwijde exportmogelijkheden komen in de richting van landen die zelf niet de middelen hadden om deze technieken te subsidiëren. We mogen dus niet alles enkel op kostenefficiëntie beoordelen. Dankzij de expertise die Dredging op de Thorntonbank heeft opgebouwd, kan het bedrijf nu overal ter wereld offshore windmolenparken realiseren. Innovatie is van onschatbare waarde en moet ten volle financieel worden ondersteund. We moeten werken aan een incubatiekamer voor technologische ontwikkeling en een kraamkamer voor de initiële toepassing daarvan.

De visie in de beleidsnota is grondig verankerd in de Trias Energetica: energie halen uit hernieuwbare bronnen, energie efficiënter opwekken – bijvoorbeeld via wkk voor de verwarming van serres, zwembaden en gebouwen – en vooral ook energie besparen. De goedkoopste oplossing om rationeel met energie om te gaan is nog altijd om zo weinig mogelijk te gebruiken. Op dat vlak is er nog een gigantisch potentieel: zuiniger gebouwen, toestellen, voertuigen en productieprocessen, besluit de heer Martens.

Gezien de verdeling van de bevoegdheden over het Vlaamse en federale niveau, is het niet eenvoudig om als beleid het energielandschap te sturen, stelt mevrouw *Tine Eerlingen*. Maar de beleidsnota geeft alleszins een heel ruim overzicht van de mogelijkheden die we wel hebben. De vier pijlers die ze daarbij aantreft zijn de energie-efficiëntie, vooral in gebouwen; de verhoging van het aandeel hernieuwbare energie, onder meer via een slim netwerk dat lokaal geproduceerde energie op het net kan brengen; een sociaal aspect met aandacht voor de energiearmoede; en een goede dienstverlening.

2. Efficiënt energiegebruik

2.1. Bestaande gebouwen

In de omgevingsanalyse leest de heer *Hermes Sanctorum*: “29 percent van de woningen heeft nog volledig of gedeeltelijk enkel glas, 70 percent heeft geen vloerisolatie, 52 percent geen buitenmuurisolatie en 17 percent geen dak- of zoldervloerisolatie.”. In de vorige regeerperiode was er discussie over eventuele nieuwe subsidies voor buitenmuurisolatie. Het commissielid staat daar alleszins achter. De Groen!-fractie heeft in die zin toen ook een voorstel van decreet ingediend, met de steun van de bouwsector. Is de minister nu van plan om op dat vlak de nodige incentives te ontwikkelen?

De heer Sanctorum heeft alle sympathie voor de vermelde initiatieven in het kader van de sociale economie, zoals energiescans, energiesnoeiers en dakisolatieteams, maar waarschuwt voor slecht uitgevoerde renovaties. Op welke manier kan in deze projecten de kennis van gediplomeerde energiedeskundigen worden geïntegreerd?

Het FRGE-fons blijkt weinig succes te kennen. De minister stelt nu een waarborgregeling voor lokale entiteiten voor. Maar zijn er geen bijkomende administratieve belemmeringen?

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* stelt voor om in de plaats van een waarborgregeling een derdebetalerssysteem te overwegen. Heel wat gezinnen, scholen en bedrijven willen wel investeren in energiebesparing, maar hebben daartoe niet de nodige financiële middelen. Open Vld heeft een systeem uitgedacht op basis van derde betalers, en wil dit bij gelegenheid graag toelichten.

De heer *Bart Martens* merkt op dat in de beleidsnota wel degelijk sprake is van een derdebetalerssysteem, en wel via de gewestelijke waarborgregeling voor het FRGE, dat aan 2 of zelfs 0 percent kapitaal ter beschikking stelt van lokale antennes die de gemeenten kunnen oprichten om gezinnen zonder geld toch leningen toe te kennen. Daardoor volstaat de besparing op de energiefactuur voor deze gezinnen om het geleende geld terug te betalen. Ook dit is een vorm van derdepartijfinanciering. De beleidsnota gaat zelfs nog een stap verder door ook de uitvoering van de werken hierin op te nemen: kansarme gezinnen die niet weten hoe ze een aannemer kunnen contacteren, hoeven dat niet meer zelf te doen. De energiefactuur kan dan worden overgenomen en de derde betaler laat zich terugbetalen met winst op die factuur.

Kortom, voor kansarme gezinnen is het systeem al aanwezig in de beleidsnota, maar voor andere doelen zoals scholenbouw en dergelijke is een uitbreiding misschien inderdaad een

interessant idee, antwoordt de heer Martens op het voorstel van mevrouw Van Volcem. Het commissielid hoopt dat er in dat verband ruimte zal zijn voor de inzet van de sociale economie, naar analogie met het mooie Limburgse project met isolatieteams. Zo kunnen langdurig werklozen ervaring opdoen in een sector met toekomst en veel knelpuntvacatures.

Het bestaande gebouwenpark moet verder worden ge-e-noveerd, vindt de heer Bart Martens. Daartoe moet het Vlaamse Energierenovatieprogramma 2020 worden voortgezet. Tegen dan moet elk huis voorzien zijn van dakisolatie, superisolerende beglazing en efficiënte verwarming, stelt het programma. Maar ook de muurisolatie mag zeker niet worden vergeten, merkt de heer Martens op. Hij herinnert aan het voorstel van decreet waarmee het Vlaams Parlement op de valreep van de vorige zittingsperiode het Rooilijnendecreet heeft gewijzigd, waardoor buitenisolatie de rooilijn voortaan met 14 centimeter mag overschrijden. Helaas zijn heel weinig gemeentebesturen daarvan op de hoogte en weigeren ze nog steeds systematisch dergelijke vergunningen. Het commissielid vraagt daarom een gezamenlijke campagne van de ministers van Energie, Ruimtelijke Ordening en Openbare Werken.

Het Energierenovatieprogramma 2020 richt zich op dit ogenblik vooral naar de drie prioritaire doelstellingen, antwoordt minister *Freya Van den Bossche*: voldoende dakisolatie, de vervanging van enkele beglazing door minstens hoogrendementsbeglazing en de vervanging van een verouderde verwarmingsinstallatie door een condensatieketel. Dit neemt niet weg dat voor de isolatie van spouwmuren ook al een premie van 0,75 euro per vierkante meter kan worden aangevraagd bij de elektriciteitsnetbeheerder en dat een belastingvermindering van 40 percent of belastingkrediet mogelijk is. Het Energierenovatieprogramma 2020 voorziet op de middellange termijn in de stimulering van muurisolatie, deelt de minister mee, maar voordat bijkomende ondersteuningsmaatregelen worden geïmplementeerd, moeten nog de precieze randvoorwaarden worden vastgelegd.

De twijfel van de heer Sanctorum bij de kwaliteit van isolatiewerken door de sociale economie, deelt de minister niet. KOMOSIE, de koepel van sociale-economieorganisaties investeert juist zwaar in de vorming over bijvoorbeeld dakisolatie en de controle op de werking. De minister noemt het kwaliteitskader voor dakisolatie in de sociale economie zelfs een voorbeeld voor heel wat reguliere ondernemingen, waar soms wel kwaliteitsproblemen kunnen opduiken.

Aan de leden die pleiten voor een systeem van derdepartijfinanciering, antwoordt de minister dat de goedkope leningen voor energiebesparing die via het FRGE worden verstrekt, een dergelijke financiering vormen.

Een decretale verankering van de FRGE-waarborgregeling is opgenomen in het programmadecreet van december 2009. De Vlaamse Regering werkt op dit moment aan een besluit om deze waarborgregeling in uitvoering te brengen. Voor de vraag van de heer Sanctorum of er geen verbeteringen mogelijk zijn aan de werking van het FRGE, verwijst minister Van den Bossche naar de federale minister van Energie, die de voogdij uitoefent over het FRGE.

2.2. *Nieuwbouw*

De heer *Hermes Sanctorum* vraagt meer uitleg bij het stapswijs verstrengen van de energieprestatienormen voor woningen en kantoren. Op dit moment geldt de E80-norm. Gaan we dan naar E70, E60 of zelfs een norm voor passiefhuizen? Welk traject heeft de minister voor ogen in die verstrenging? Bestaat daarover wel een consensus in de Vlaamse Regering? De beleidsnota van de minister-president over de duurzame ontwikkeling is op dat gebied nogal vrijblijvend, meent het commissielid. De daarin opgenomen duurzaamheidsmaatstaf vindt hij niet meteen bindend.

Het verbaast mevrouw *Mercedes Van Volcem* dat de beleidsnota een implementatieplan aankondigt voor een verstrengd eisenpad op lange termijn voor woningen en kantoren, zonder ook maar ergens de stimulering van passiefwoningen te vermelden. Ook wordt die lange termijn niet gespecificeerd. De OpenVld-fractie vraagt een grote ambitie op het vlak van energieprestaties van woningen. We moeten in vijf tot tien jaar evolueren van het zwakke broertje tot de Europese top. Precies op dit domein is nog de meeste en efficiëntste vooruitgang in de CO₂-reductie mogelijk. Mevrouw Van Volcem vindt het positief dat ook handelszaken, ziekenhuizen, rusthuizen, sporthallen, bioscopen, hotels en restaurants een E-peileis zouden krijgen.

Wanneer zal het energieprestatiecertificaat voor niet-residentiële gebouwen in werking treden, vraagt mevrouw Van Volcem. Beseft de minister dat de termijn van de Europese richtlijn /2002/91/EG al op 4 januari 2009 verstreken is?

De heer *Bart Martens* staat achter de geleidelijke verstrenging van de energieprestatienormen. Gelukkig zijn een aantal technieken voor energiezuinig bouwen goedkoper geworden doordat we daarvoor een markt hebben gecreëerd. Dit moet ons in staat stellen om de lat telkens wat hoger te leggen en de totale levenscycluskosten van een gebouw te bekijken: naast de investering en bouw gaat het ook om het energieverbruik. Wie ondanks de initiele meerkost toch voor energiezuinige oplossingen heeft gekozen, zal achteraf blij zijn als hij zich niet blauw hoeft te betalen aan almaar stijgende energiefacturen. Het is aan de overheid om die investering te stimuleren, zoals de federale overheid heeft gedaan met de groene hypotheeklening en Vlaanderen door de verlaging van de onroerende voorheffing op lage-energiewoningen. Het commissielid pleit voor een doorgedreven stimulering en sensibilisering. De resultaten van de Vlaamse en federale maatregelen worden nu al zichtbaar. De passiefbouw raakt ingeburgerd en wordt door grote bouwondernemingen zoals Bostoen toegepast.

De heer Martens vraagt dat de overheid zelf het voorbeeld geeft door in de socialewoningbouw verder te gaan dan wat de wettelijke energieprestatienormen voorschrijven. Zo heeft in de vorige regeerperiode de VMSW voor haar sociale woningen een E80-peil gehanteerd, terwijl het reglementaire voorschrift E100 bedroeg. Nu dit reglementaire peil is aangescherpt, vraagt de heer Martens om nog een stap verder te gaan, bijvoorbeeld tot E60, wat in de gehele levenscyclus van een gebouw economisch rendabel is en een terugverdieneffect heeft in de lagere hoeveelheid sociale tarieven. Ook in de scholenbouw heeft de Vlaamse overheid een voortrekkersrol gespeeld door voor nieuwe schoolgebouwen de E70-norm te hanteren.

De lokale besturen moeten eveneens de kans krijgen om een dergelijke rol te spelen. Ter zake citeert de heer Martens de beleidsnota: “Dat zou bijvoorbeeld kunnen gaan om het voorschrijven van strengere energiepeilen voor innovatieve bouwprojecten via een stedenbouwkundige verordening (...) Op deze manier kunnen bij nieuwe verkavelingen innovatieve ecowijken worden ontwikkeld.”. Als voorbeeld geeft het commissielid dat wijkverwarming kan worden aangesloten op een collectief warmtepompsysteem, zoals Nederlandse projecten hebben aangetoond. Zo ontstaan in verschillende landen energie-neutrale wijken.

De heer Martens oppert het idee om de energiestudie die verplicht is om een bouwvergunning te krijgen voor gebouwen van meer dan 1000 vierkante meter, ook op planniveau verplicht te maken, bij de opmaak van verkavelingsplannen, zones voor para-agrarische bedrijvigheid, plannen voor glastuinbouw en bedrijvenzones. Dan worden telkens de mogelijkheden op het vlak van collectieve energiesystemen duidelijk, bijvoorbeeld windmolens, een stoomnet, gebruik van restwarmte enzovoort. Dit kan gebeuren naar analogie met de MER, die zowel op project- als op planniveau bestaat. Een bijkomend voordeel is

dat deze energiestudies nadien ook niet meer op projectniveau hoeven te worden overgedaan.

Heel wat gebouwen vallen nog steeds niet onder de energieprestatieregelgeving, ook al hebben ze heel wat besparingspotentieel: sporthallen, zwembaden enzovoort. Misschien moet de regelgeving ook naar deze gebouwen worden uitgebreid, stelt de heer Martens voor.

Belangrijk is ook een goede handhaving. Blijkbaar wordt in maar de helft van de gevallen een EPB-verslag opgemaakt, meent de heer Martens. Het komt erop aan om te zorgen dat wie de regels wel volgt, niet benadeeld is tegen de overtreders. Verder pleit hij ook voor een sluitende kwaliteitscontrole op het werk van de energiedeskundigen.

Mevrouw *Tine Eerlingen* vraagt om omzichtig om te gaan met verlagingen van de energieprestatienormen. De bouwsector heeft de laatste tijd al heel wat nieuwe maatregelen moeten toepassen. De verlaging van het E-peil naar E80 is goed geaccepteerd, maar naar E60 verlagen vergt heel wat bijkomende inspanningen, die weliswaar een terugverdieneffect kunnen hebben maar het bouwen op zich zo duur zouden kunnen maken dat het enkel nog voor het rijkere deel van de bevolking haalbaar blijft. Dat kan uiteraard niet de bedoeling zijn. De sector moet dus de kans krijgen om zich goed voor te bereiden en de uitvoering van de nieuwe regels op een betaalbare manier toe te passen.

Als, zoals de heer Martens vraagt, de socialewoningbouw striktere energieprestaties moet nastreven, moeten daar ook de financiële middelen tegenover staan. Vooral het vrijmaken van die middelen kan een praktisch bezwaar zijn tegen dit principe, dat mevrouw Eerlingen op zich wel ondersteunt.

Minister *Freya Van den Bossche* stelt dat het Vlaams Energieagentschap in het kader van de tweejaarlijkse evaluatie van de EPB-regelgeving, de EPB-eisen voor zowel kantoren als voor woningen momenteel evalueert. De evaluatie wordt uitgevoerd op basis van externe studies, overleg met de sector, analyse van de reeds ingediende EPB-aangiftes enzovoort. In het evaluatierapport zal een voorstel komen voor de eerstvolgende verstrenging. Het Vlaams Energieagentschap zal zijn evaluatie afronden tegen juni. Daarna kan het politiek besluitvormingsproces worden opgestart. De minister onthoudt uit het betoog van mevrouw Van Volcem dat Open Vld voorstander is van ambitieuze normen.

In verband met het voorstel van de heer Martens tot energiestudies op planniveau, wijst de minister erop dat het sinds 2008 (besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2007) verplicht is om voor nieuwe bedrijventerreinen een studie uit te voeren om de CO₂-neutraliteit aan te tonen. In deze studie spelen zowel energiebesparing als de inzet van hernieuwbare energiebronnen een rol. Ook bij de planning van nieuwe glastuinbouwzones is het duidelijk de bedoeling maximaal synergieën te benutten. De minister vindt het een interessant idee om voor nieuwe verkavelingsaanvragen een energiestudie op te leggen met het oog op energiezuinig of zongericht bouwen. Daarover is overleg nodig met minister Muyters die bevoegd is voor ruimtelijke ordening.

2.3. *Huishoudtoestellen*

De Vlamingen zullen niet zo snel investeren in betere energieprestaties in hun woning, stelt mevrouw *Marleen Van den Eynde*. Een goed functionerend toestel zullen ze niet gauw vervangen door een zuiniger exemplaar. Als ze een nieuw toestel aankopen, zijn ze daartoe wel bereid, al blijft het gebruikscomfort ook dan de absolute prioriteit voor onze druk bezette bevolking. Hoe hoopt de minister een kentering in die mentaliteit te verwezenlijken, vraagt mevrouw Van den Eynde.

Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat de Europese Unie, in het kader van de Eco-designrichtlijn, voor heel wat categorieën van toestellen normen aan het uitwerken is die ervoor moeten zorgen dat apparaten zoals koelkasten, airco's en lampen steeds efficiënter

en zuiniger worden. De premies die we op Vlaams niveau geven, hebben in het verleden sterk geholpen om dergelijke zuinige toestellen ingang te laten vinden. Waar zinvol, blijft het beleid hierop inzetten.

2.4. Bedrijven

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* citeert in verband met de energie-efficiëntie de volgende zin uit de omgevingsanalyse: “Uit de Vlaamse Klimaatconferentie (juni 2005) bleek dat er in de groep van de kleine energieverbruikende bedrijven nog heel wat te besparen valt.”. Intussen is heel de commissie al goed op de hoogte van het uitgebreide gamma aan energiebesparende maatregelen voor particulieren: premies en subsidies voor dakisolatie, hoogrendementsbeglazing enzovoort. Welke maatregelen zal de minister nu treffen voor kleine bedrijven, vraagt het commissielid.

De heer *Dirk de Kort* ziet in het engagement tot een vernieuwde beleidsaanpak voor energie-efficiëntieverbetering in ondernemingen een meerwaarde voor de beleidsnota.

Het is inderdaad een nieuwe uitdaging voor het Vlaams energiebeleid, beaamt minister *Freya Van den Bossche*. De bedoeling is om meer gericht bepaalde energiebesparende investeringen te stimuleren, in plaats van enkel in te zetten op sensibilisering. Hoe dit precies vorm zal krijgen, valt nog verder uit te werken, en zal ook overlegd worden met de betrokken bedrijfsfederaties.

2.5. Vervoer

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* wil weten in welke stimulansen minister Van den Bossche voorziet om de energie-efficiëntie in het vervoer te stimuleren.

De heer *Hermes Sanctorum* vindt dat de beleidsnota te weinig concrete engagementen bevat voor oplaadpunten voor elektrische auto's.

Het energiezuiniger maken van mobiliteit wordt eerst en vooral gestuurd door de Europese regelgeving, die recent CO₂-normen invoerde voor personenwagens, en die binnenkort hetzelfde zal doen voor bestelwagens, antwoordt minister *Freya Van den Bossche*. Binnen haar bevoegdheden werkt de minister samen met haar collega Ingrid Lieten aan het introduceren en stimuleren van elektrische mobiliteit. Voor haar is vooral de link naar de hernieuwbare elektriciteitsproductie, en de integratie in het slim elektriciteitsnet van belang. De oplaadpunten vormen een problematiek die in dit kader wordt bekeken.

2.6. Administratieve omkadering en handhavingsbeleid

Heel belangrijk vindt de heer *Bart Martens* de deeldoelstelling om het instrumentarium, zoals de softwareprogramma's, de audits en de erkenning van energiedeskundigen, te stroomlijnen en vereenvoudigen. Nu zijn er aparte erkenningen en opleidingen voor audits, EPB-verslaggevers, EPC-deskundigen enzovoort, met een sterke marktversnippering tot gevolg. Integratie van opleidingen en software is aangewezen, bij voorkeur ook in overleg met de andere gewesten teneinde de markt groter te maken en de prijzen bijgevolg te drukken.

Ook vindt de heer Martens één loket een prima initiatief, hoewel de fiscale maatregelen hoe dan ook federaal blijven. Zou de federale overheid haar fiscale steun niet kunnen omzetten in een rechtstreekse korting op de factuur, naar analogie met de federale fiscale bonus voor schone wagens? Zo iets zou de administratieve verplichtingen van mensen die in energiebesparing investeren, enorm vereenvoudigen, de terugbetaling drastisch versnellen, en bovendien ook de niet-belastingbetalers erbij betrekken. De huidige Vlaamse premie voor niet-belastingplichtigen heeft maar betrekking op drie types investeringen,

terwijl de investeringen die fiscaal worden ondersteund, veel ruimer zijn. Kan de minister dat aankaarten op het Overlegcomité, vraagt het commissielid.

De heer *Dirk de Kort* staat helemaal achter het principe op zich, maar pleit voor voorzichtigheid. Daarom is hij blij dat de Vlaamse Regering niet over één nacht ijs wil gaan maar een evaluatierapport en een gedegen onderzoek plant. Het streven naar één loket voor steunmaatregelen kan op zijn goedkeuring rekenen, maar het commissielid vindt niets over de concrete invulling daarvan.

Uit een telefonische enquête van het VEA bij de EPB-verslaggevers en architectenbureaus blijkt een nood aan bijkomende opleidingen, meldt mevrouw *Tine Eerlingen*. Meer dan de helft van de energiedeskundigen voelt die behoefte.

Verder vraagt mevrouw Eerlingen om het aangekondigde eenloketsysteem zo snel mogelijk in te voeren of toch minstens te onderzoeken hoe dit optimaal kan gebeuren.

Wat de energiescans betreft, wil het commissielid weten of de evaluatie daarvan ook rekening zal houden met de opvolgscans. Of is het daarvoor nog te vroeg?

Voor het energierenovatieprogramma spelen de fiscale stimuli een belangrijke rol, bijvoorbeeld de regel dat de btw 6 percent bedraagt voor de heropbouw van een woning na afbraak. Die maatregel geldt tijdelijk niet meer alleen in centrumsteden maar ook daar buiten. Kan de minister bij haar federale collega erop aandringen om die tijdelijk uitgebreide maatregel voort te zetten? Gebouwen in zeer slechte staat zijn haast onmogelijk op een aanvaardbaar energiepeil te krijgen. In dat geval biedt nieuwbouw een betere oplossing.

Ten slotte leest mevrouw Eerlingen dat een nieuwe geïntegreerde rekenmethodiek zal worden ontwikkeld, aangepast aan de laatste Europese normen, voor EPB- en EPC-berekeningen. Hiervoor komt er nieuwe software. Het commissielid vraagt het passende overleg met de sector en de andere gewesten, en de nodige afstemming op andere methodes. Wordt in afwachting van die nieuwe software de huidige software nog verbeterd en gebruiksvriendelijker gemaakt? Met een tevredenheidsscore van 5,1 op 10 is dat toch dringend aangewezen.

In verband met de vraag om een voortrekkersrol te spelen, verwijst minister *Freya Van den Bossche* naar haar antwoord op vraag om uitleg dat ze kort daarvoor in dezelfde vergadering heeft gegeven.

Op de vraag van mevrouw Eerlingen om de EPB-software gebruiksvriendelijker te maken, verwijst de minister naar ervaringen met recente aanpassingen van die software, waaruit is gebleken dat de mogelijkheden tot nog verdere verbeteringen tegen een aanvaardbare kostprijs nogal beperkt zijn. Het VEA zal verschillende mogelijkheden onderzoeken met betrekking tot EBP-software van de tweede generatie. Een gebruiks- en aanpassingsrecht aankopen op de software die wordt ontwikkeld voor het Waalse en het Brusselse Gewest, is een van die mogelijkheden. Een heel nieuw project opstarten is een andere mogelijkheid. De definitieve keuze moet zo snel mogelijk volgen.

In verband met de vraag naar de versterking van de handhaving van de energieprestatieregelgeving voor nieuwbouw antwoordt minister Van den Bossche dat automatisering hiervoor moet zorgen. Een nog verdere versterking is enkel mogelijk op voorwaarde dat bijkomend personeel ingezet wordt. Momenteel kan slechts een deel van de projecten worden gecontroleerd op procedures of waarheidsgetrouwe rapportering. Met de huidige personeelsbezetting kunnen per jaar een 500-tal dossiers die niet voldoen aan de EPB-eisen, worden behandeld op een hoorzitting. Maandelijks komen er momenteel echter meer dan

honderd dossiers bij, wat neerkomt op zowat 7 percent van het totale aantal EPB-aangiften.

Voor de aanwezigheidscontroles inzake het EPC voor bestaande woongebouwen werd in het opstartjaar 2009 een evenwicht gevonden tussen handhaving en sensibilisering. Vanaf 2010 zal het aantal controles op de aanwezigheid van het EPC worden verhoogd met 50 percent. Het argument dat men niet op de hoogte was van de regelgeving zal niet langer worden aanvaard, gezien de nieuwe sensibiliseringscampagne van eind 2009. Voor het EPC publieke gebouwen worden de doelgroepen van de controles uitgebreid, kondigt de minister aan.

Op de vraag naar de invoering van het eenloketprincipe antwoordt minister Van den Bossche dat daartoe eerst diverse bestaande subsidies moeten worden gestroomlijnd. Dit betekent dat overlappende regelingen van verschillende beleidsvelden zoals energie en wonen zullen worden vermeden. De minister beaamt dat het de bedoeling moet zijn om een steun- of informatieaanvraag via één organisatie te kanaliseren, hoewel in de backoffices nog steeds verscheidene organisaties betrokken zullen blijven voor de verschillende subsidievormen. Voor de aanvrager moet alles hoe dan ook transparant verlopen. Hij heeft er immers geen boodschap aan om te weten wie zijn aanvraag uiteindelijk behandelt. Op dit moment worden de implicaties op het niveau van de backoffices nog onderzocht.

3. Hernieuwbare energie

3.1. Europese doelstellingen

Europa verplicht België om in 2020 13 percent van zijn energie uit hernieuwbare energiebronnen halen, leest mevrouw *Marleen Van den Eynde* in zowel de strategische als operationele doelstellingen. Het commissielid vindt het vreemd dat de minister enerzijds het koploperschap in de hernieuwbare energie ambieert, terwijl ons land anderzijds volgens recente berichten overweegt om hernieuwbare energie te importeren. Hoe verklaart de minister die berichten?

In 2008 heeft een enquête van de VREG uitgewezen dat slechts 8 percent van de Vlaamse gezinnen bewust een groen contract – minstens 80 percent milieuvriendelijk opgewekte elektriciteit – verkiest voor zijn elektriciteit. Het VEA bevestigt dit. Vlamingen koesteren dus nog steeds argwaan tegen alternatieve energie wegens te duur, althans zonder subsidiëring.

Ook op lange termijn kunnen de hernieuwbare energiebronnen slechts een beperkt deel van onze behoeften dekken, gezien onze beperkte natuurlijke mogelijkheden: weinig zon, geen bergen. Op dit moment zorgt kernenergie voor 55 percent van onze stroom. Als deze energievorm tussen 2015 en 2020 helemaal wegvalt, zullen we 40 percent van onze stroom uit fossiele brandstoffen moeten opwekken, met alle financiële en milieugevolgen van dien, waarschuwt mevrouw Van den Eynde.

Ook de heer *Hermes Sanctorum* vraagt zich af hoe we het vooropgestelde aandeel van minstens 13 percent hernieuwbare energie zullen bereiken. Tot vandaag presteren we zwak op dat gebied. De doelstelling om in 2010 6 percent van onze energie uit groene stroom te winnen, halen we alvast niet, gezien de cijfers van 2007 en 2008. Binnenkort zal België aan de Europese Commissie een plan moeten bezorgen met zijn initiatieven om de 13 percent-doelstelling te halen. De heer Sanctorum peilt naar de inhoud van dit plan.

Nog in dit verband vermeldt de minister het flexibiliteitsmechanisme, waarmee ze op het domein van klimaatminister Joke Schauvliege komt. Dat we zouden investeren in ont-

wikkelingslanden opdat zij hun CO₂-uitstoot zouden verminderen, vindt het commissielid eigenlijk een systeem van eco-aflaten. Maar hoe ziet minister Van den Bossche dit?

Vanzelfsprekend moet het Vlaams energiebeleid zijn afgestemd op de Europese doelen op het vlak van klimaat, hernieuwbare energie en energiebesparing, stelt mevrouw *Mercedes Van Volcem*, die eveneens verwijst naar de 13 percentnorm die Europa aan België oplegt. Daarvan zal Vlaanderen volgens het commissielid een belangrijk aandeel voor zijn rekening moeten nemen, gezien zijn mogelijkheden op het vlak van offshore windmolenparken. De vraag is of meer van hetzelfde hiertoe zal volstaan, of dat er nieuwe inspanningen nodig zullen zijn. In de beleidsnota vindt mevrouw Van Volcem hierop geen antwoord.

In de uiteenzetting van haar visie noteert minister Van den Bossche over de 13 percentdoelstelling: “Uitgangspunt hierbij is om een zo groot mogelijk deel, en bij voorkeur het geheel, van deze doelstelling binnenlands te realiseren.”. Maar hoe wordt het verschil tussen binnenlands en buitenlands hier bepaald, vraagt mevrouw Van Volcem.

In de opeenstapeling van beleidsdoelstellingen herkent mevrouw Van Volcem een dadendrang. Ze heeft echter vragen bij de consistentie. Zo is elektriciteit uit hernieuwbare bronnen – behalve biomassa-bijstook – duurder dan elektriciteit uit fossiele brandstof of kerncentrales. Dit kostenverschil noodzaakt hoge productiesubsidies aan investeerders in windmolenparken en zonnepanelen. De omvang van die kosten wordt alsmaar duidelijker. Zelfs de CREG erkent dat één operationeel windmolenpark in de Noordzee jaarlijks 100 miljoen euro aan steunmaatregelen vergt. Finaal komen die kosten bij de maatschappij terecht, bijvoorbeeld via de hogere distributietarieven voor elektriciteit. Wie pleit voor bijkomende windmolenparken, moet ook informeren over de extra kostprijs voor de eindgebruiker.

Om die groene elektriciteit op het net te krijgen, zijn er extra investeringen nodig. Zo niet dreigt een herhaling van de toestand in Denemarken, dat dure gesubsidieerde elektriciteit moest wegschenken aan de buurlanden, waarschuwt mevrouw Van Volcem. In Duitsland lijkt zich nu een soortgelijk scenario voor te doen. De totale subsidiekost voor hernieuwbare elektriciteit wordt er geraamd op 53 tot 77 miljard euro voor de komende twintig jaar. Enkele Duitse consumentenorganisaties dringen dan ook aan op een evaluatie van het huidige subsidiebeleid van hun land. Mevrouw Van Volcem vraagt om dat ook te doen met een hoorzitting in het Vlaams Parlement. Zeker de excessieve subsidies voor zonnepanelen bedragen steeds een veelvoud van de marktprijs van de elektriciteit die ze opleveren. Er zijn immers goedkopere manieren om de CO₂-uitstoot te verlagen. Energie besparen loont nog altijd het meest.

Hoe de dure hernieuwbare elektriciteit verzoenen met lagere prijzen? Mevrouw Van Volcem heeft gehoord van de oprichting van een aankoopcentrale. Nochtans gaat een systeem van centrale prijsregulering door de overheid in tegen de Europese richtlijnen. Dat heeft de Europese Commissie al formeel laten weten aan Griekenland, Letland, Polen en Roemenië.

Het Vlaamse energiebeleid wordt grotendeels gefinancierd met administratieve boetes, bijvoorbeeld voor leveranciers die onvoldoende groenestroomcertificaten kunnen voorleggen, besluit mevrouw Van Volcem. Ze betreurt dat die traditie wordt voortgezet.

De heer *Veli Yüksel* wijst erop dat artikel 4.3 van de Europese richtlijn Hernieuwbare Energie de lidstaten heeft verplicht om recent prognoses in te dienen met betrekking tot de uitvoering van die doelstelling. Uit die prognoses blijkt dat België een van de vijf lidstaten is die de Europese doelstelling dreigt te missen. De Federale Regering overweegt nu om 0,5 van de voorgeschreven 13 percent te halen uit samenwerkingsmechanismen en

energie-import. Hoe staat de minister tegenover een dergelijke aankoop van buitenlandse energie en tegen de aanwending van milieuvriendelijke energie die niet milieuvriendelijk is geproduceerd? Hoeveel van die 0,5 percent moet Vlaanderen betalen?

Mevrouw *Irina De Knop* verwijst naar haar actuele vraag in de plenaire vergadering (*Hand.* VI. Parl. 2009-10, nr. 24), waarop minister Lieten verwees naar de nog te nemen conclusies van de werkgroep van de nationale klimaatcommissie en de werkgroep ENOVER. Minister Van den Bossche heeft onlangs aangekondigd dat de technische voorbereiding bijna is afgerond en dat de politieke discussies bijna van start kunnen gaan. Zijn de conclusies van deze werkgroepen al beschikbaar, vraagt het commissielid. Kunnen deze voldoende aan bod komen in het Vlaams Parlement?

Al eind juni moet België zijn plan indienen bij de EC. Intussen zijn er nog heel wat keuzes nodig: een afweging tussen energie-efficiëntie en promotie van alternatieve energie. Ook binnen die alternatieve energie zijn er heel wat opties. Mevrouw De Knop pleit voor duidelijke keuzes, eventueel gediversifieerd per gewest, en voor een sterkere parlementaire inspraak. Minister Lieten verwees in haar antwoord niet alleen naar de EDORA-studie, maar ook naar de rapport van het Federale Planbureau, MIRA-S en de VITO. Misschien moet de commissie hoorzittingen organiseren over wat Vlaanderen en Wallonië willen of kunnen aanbieden?

Ten slotte wil mevrouw De Knop graag duidelijkheid over welke vormen van alternatieve energie het Vlaamse beleid nu wil ondersteunen.

Minister *Freya Van den Bossche* leidt haar antwoord in met te stellen dat het Actieplan Hernieuwbare Energie, waarin we zullen vastleggen hoe we de doelstelling voor 2020 zullen halen, in voorbereiding is. Daarover heeft de minister al verschillende schriftelijke vragen beantwoord, en op 24 februari antwoordde minister Lieten in haar plaats op een actuele vraag van mevrouw De Knop over dit onderwerp. Met andere woorden is de commissie dus al goed geïnformeerd over de procedure om het actieplan voor te bereiden, en om met de andere gewesten en de federale overheid tot een akkoord te komen over de verdeling van de 2020 doelstellingen. De minister herhaalt die niet tijdens de beleidsnota-bespreking.

De stand van zaken op dit moment is dat de ambtelijk-technische werkgroep ondertussen zijn werkzaamheden afrondde, geeft de minister mee als meest recente update. Het rapport over de verschillende onderwerpen verwacht ze zeer binnenkort. De Nationale Klimaatcommissie werkgroep zal een uitvoerige reflectienota produceren over alle aspecten van de uitvoering van het Europees energie-klimaatpakket 2020. De bespreking van deze nota staat op de agenda van de eerstvolgende vergadering van de Nationale Klimaatcommissie. Daarmee starten de politieke discussies. De minister herinnert eraan dat de afspraken over de doelstellingen nodig zijn om het Actieplan Hernieuwbare Energie af te ronden.

Ondertussen wordt het actieplan al zoveel mogelijk voorbereid, vervolgt de minister. Dit gebeurt op basis van de al beschikbare rapporten, het overleg met de ‘stakeholders’, en de input van de verschillende betrokken administraties. De timing die de richtlijn Hernieuwbare Energie oplegt, is strikt: eind juni moet het actieplan worden ingediend. Aangezien pas na de samenstelling van de nieuwe gewestregeringen de gesprekken over de verdeling van de doelstellingen konden beginnen, lopen beide processen parallel, wat de werkzaamheden niet vergemakkelijkt, maar alle betrokkenen streven ernaar om de opgelegde timing te respecteren, verzekert de minister.

De keuze om groenestroomproductie te ondersteunen met verhandelbare certificaten, is een succes gebleken, deelt minister Van den Bossche mee. De productie van groene stroom is de afgelopen jaren sterk toegenomen. De minister verwacht dat de doelstelling voor

2010 effectief gehaald zal worden. Ze staat achter de politieke keuze om de kosten te laten doorrekenen in de elektriciteitsprijs, en zo een solidarisering van die kosten te realiseren. Energie-intensieve bedrijven worden overigens gedeeltelijk vrijgesteld van deze kosten.

De heer Sanctorum vroeg naar de emissierechten, en investeringen in ontwikkelingslanden. Dit maakt deel uit van het klimaatbeleid, en is dus de bevoegdheid van collega Schauvliege. De minister meldt dat dit deel uitmaakt van de gesprekken over de lastenverdeling tussen de gewesten en de federale overheid.

3.2. *Duurzaamheid*

Niet alle groene stroom is even groen, merkt de heer *Hermes Sanctorum* op. Hij vraagt aandacht voor welke groene stroom we precies opteren. Gaat het bijvoorbeeld niet om groene stroom uit afval, bijstook, inefficiënte steenkoolcentrales, palmolie of verbranding van hoogwaardig hout? De heer Sanctorum vraagt ter zake een duidelijke beleidsomkadering, bijvoorbeeld via diversificatie van de groenestroomcertificaten.

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* verwacht van de biomassa-installaties alvast een belangrijk aandeel in de realisatie van de 13 percentdoelstelling. Ze verwijst naar het GEMIX-rapport dat op vraag van federaal minister Maignette de ideale energiemix voor 2020 heeft bestudeerd. Volgens dat rapport moet biomassa instaan voor 9 van de 13 percent. In haar beleidsnota geeft minister Van den Bossche wel aan dat ze gebruik wil maken van deze installaties, maar niet of hiermee een aandeel van 9 percent haalbaar is.

We zullen natuurlijk niet zomaar om het even welke hernieuwbare energie inzetten, antwoordt minister *Freya Van den Bossche*. In het geval van biomassa moet het gaan over biomassa die geen onaanvaardbare negatieve gevolgen heeft voor natuur, mens en voedselvoorziening.

De minister wijst erop dat de Europese richtlijn Hernieuwbare Energie de duurzaamheidscriteria voor vloeibare biobrandstoffen heeft vastgelegd. Er mag geen biomassa gebruikt worden uit gebieden met een hoge biodiversiteit. Het gebruik van biomassa uit gebieden met een hoge koolstofopslag, zoals bossen, mag die gebieden geen schade berokkenen en hun status niet veranderen. Er moet aan een broeikasgasemissiereductie voldaan worden van 35 percent die oploopt tot 50 percent in 2017 en verhoogd wordt naar 60 percent voor installaties die in 2018 operationeel worden. Verder moeten landbouwgewassen voor energie voldoen aan de code van goede praktijk. Tegen het einde van dit jaar moet de richtlijn worden omgezet, zodat vanaf volgend jaar criteria voor vloeibare biomassa gelden. De VREG werkt momenteel aan een voorstel, deelt de minister mee.

Binnen Europa is er echter geen eensgezindheid voor bindende criteria voor vaste en gasvormige biomassa. België heeft samen met Nederland en Luxemburg in de Europese Energieraad van 7 december 2009 bij de EC aangedrongen op een voorstel voor bindende criteria voor vaste biobrandstoffen. In een recente communicatie van 25 februari 2010 stelt de EC om geen bindende criteria op te leggen: de lidstaten zijn vrij om dat zelf te doen. De Commissie vraagt wel een gecoördineerde aanpak. Dit thema wordt nog verder bediscussieerd binnen Europa. De Vlaamse energie-administratie heeft reeds contact met Nederland, dat op zoek is naar geïnteresseerde lidstaten om duurzaamheidscriteria voor vaste biobrandstoffen verder uit te werken. Minister Van den Bossche vindt het aangewezen dat deze zaak op Europees niveau wordt aangepakt, maar als een Europese aanpak uitblijft, zal Vlaanderen zelf nagaan welk initiatief het zelf kan nemen.

3.3. *Zonne-energie*

De Vlaamse Regering heeft de subsidies voor zonnepanelen herzien. De kans dat hierdoor minder in alternatieve energie zal worden geïnvesteerd, schat mevrouw *Marleen Van*

den Eynde hoog in. Het commissielid verwijst naar een studie van de afdeling bouw van de Limburgse Xios-hogeschool, die de terugverdientermijn voor een investering in zonnepanelen raamt tussen negen en veertien jaar, en niet tussen vier en zes jaar zoals tot nu toe doorgaans wordt gedaan. Bovenop de initiële investering komen nog jaarlijkse onderhoudskosten van 250 tot 300 euro. Daardoor brengen zonnepanelen helemaal niets op als de overheid ze niet subsidieert. Renderen die massale investeringen in zonnepanelen dan wel?

Minister van Onderwijs Pascal Smet haalde de pers in verband met de plaatsing van zonnepanelen op schooldaken. Mevrouw *Mercedes Van Volcem* wil weten of minister Van den Bossche dit wel een goed initiatief vindt. Wie zal op termijn de door de groenestroomcertificaten oplopende kosten van de distributienettarieven opvangen?

Het betoelagingssysteem is voor verbetering vatbaar, meent minister *Freya Van den Bossche*. Ze ziet twee uitdagingen: de solidarisering volhouden en oversubsidiëring vermijden. De vorige regering heeft daarom voor zonnepanelen een dalend subsidieniveau ingevoerd. Tegen 2020 valt de minimumsteun terug op 0. Dit is volgens minister Van den Bossche een goede zaak, want het is de beleidsvertaling van de vaststelling dat zonne-energie voortdurend goedkoper wordt. Op een gelijkaardige manier worden ook de andere technologieën geëvalueerd en waar nodig aangepast: daartoe dient ook de in de beleidsnota aangekondigde evaluatie in 2012.

3.4. Windenergie

Heel Europa investeert fors in nieuwe energiewinning op basis van zon, wind en biomassa, stelt mevrouw *Marleen Van den Eynde*. Door de afwezigheid van CO₂-uitstoot hebben deze een grote toekomst, en de ontwikkelingen ter zake dienen een stevige ondersteuning. Helaas heeft Vlaanderen op dit domein weinig wetenschappelijk onderzoek verricht. Mevrouw Van den Eynde verwijst naar het – weliswaar federale – windmolenproject van C-Power in de Noordzee als een uitstekend voorbeeld. Hoewel we ons aan de Europese top bevinden, bieden overheid en wetenschap te weinig steun voor deze projecten. Dit komt onder meer door de verdeling van de bevoegdheden over het Belgische en het Vlaamse niveau, waardoor niemand zich echt verantwoordelijk voelt, of erger nog, de inspanningen van de andere overheid door extra belastingen neutraliseert. Vlaanderen moet dus dringend volledig bevoegd worden voor het hele energiebeleid, concludeert mevrouw Van den Eynde, en ze vraagt minister Van den Bossche hoe die wil voorkomen dat de federale overheid het Vlaamse energiebeleid lamlegt.

Wat windenergie betreft, heeft de minister van Ruimtelijke Ordening aangekondigd dat het ruimtelijke afwegingskader moet worden herbekeken. Zal dat inderdaad gebeuren, vraagt mevrouw *Irina De Knop*. Wat betekent dat voor potentiële investeerders? Op de studiedag van ODE hoorde het commissielid de opmerking dat de Vlaamse Regering de potentiegebieden duidelijker zou moeten afbakenen. Wat denkt de minister van deze oproep om de regering een grotere rol te laten spelen? Hoe ziet ze dit concreet? Behouden de provincies hun huidige vrijheid of zal de Vlaamse Regering meer sturen?

Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat ze op dit moment samen met haar collega Philippe Muyters het ruimtelijk inplantingskader voor windturbines bestudeert, om ervoor te zorgen dat Vlaanderen enerzijds zijn potentieel aan windenergie zo goed mogelijk exploiteert en er anderzijds door de windturbines geen overmatige hinder ontstaat.

Voor de offshore windparken is het essentieel dat ze tijdig kunnen aansluiten op het elektriciteitsnet op land. Het vergunningstraject voor de aanpassingen van het net op land zal dus goed begeleid moeten worden.

3.5. *Restwarmte*

Volgens de heer *Bart Martens* mag het beleid zich niet alleen richten op meer groene warmte, maar ook de aanwending van de restwarmte stimuleren, zelfs al komt die vrij bij de niet-groene opwekking van elektriciteit of bij afvalverbranding. Zo bevoorraadt de restwarmte van de STEG-centrale heel de wijk Ham. Nu gaat bij elektriciteitsproductie of afvalverbranding nog te veel energie zonder meer verloren. Het commissielid reikt de mogelijkheid aan om investeringssteun toe te kennen aan bijvoorbeeld stoomnetwerken of wijkverwarmingsnetten. Een andere mogelijkheid is dat de ministers Van den Bossche en Schauvliege samen een strengere energierecuperatienorm uitwerken voor nieuwe verbrandingsinstallaties. Indien bestaande installaties worden gesloten en vervangen door installaties met een hoger energierendement, winnen zowel het milieu- als het energiebeleid daarbij.

3.6. *Groene stroom op het elektriciteitsnet*

De heer *Hermes Sanctorum* wil meer uitleg bij de visie van de minister over de prioritaire aansluiting van groenestroom- en warmtekrachtinstallaties op het net. Gaat het om een toepassing van voorrangsregeling uit de richtlijn Hernieuwbare Energie uit 2009? Hoe zal dit in praktijk worden omgezet en onder welke randvoorwaarden?

Dit heikele punt heeft te maken met de transformatie van de distributienetten, stelt de heer *Dirk de Kort*. Ook het federale niveau moet hierin zijn rol willen spelen. Terwijl de beleidsnota geen enkel een planningskader vermeldt, gaat het hier om een heel dringend probleem.

Minister *Freya Van den Bossche* erkent dat het opstellen van deze technische reglementen voor de VREG een belangrijke uitdaging vormt. De VREG bereidt ook de omzetting van de richtlijn voor Hernieuwbare Energie voor, waarin de prioritaire toegang voor hernieuwbare energie een onderdeel is. Het is nu echter nog te vroeg om al aan te geven hoe dit precies in zijn werk zal gaan, vindt de minister.

3.7. *Biogas op het aardgasnet*

De heer *Hermes Sanctorum* vindt de omschrijving met betrekking tot het aardgasnet en de injectie en distributie van biogas nogal vaag. Tot meer dan het opvolgen van de technologische ontwikkelingen engageert de beleidsnota niet. Het commissielid pleit ervoor dat de overheid zich op dat domein proactief opstelt en vraagt wat de minister zelf op dat vlak zal ondernemen.

Met de heer Sanctorum deelt minister *Freya Van den Bossche* het geloof in het potentieel van biogas. Op zijn vraag of we dit gas eventueel kunnen injecteren in het bestaande aardgasnet, antwoordt ze dat de productie van biogas die in een wkk-installatie wordt omgezet in groene stroom en groene warmte, de laatste jaren sterk is toegenomen. Ook dit jaar zijn er nog zowat twintig installaties in aanbouw. Een belangrijke hoeveelheid geschikte biomassa wordt dus nu al aangewend. Een belangrijke vraag is echter of er wel voldoende biomassa beschikbaar is om grote projecten voor de injectie van biogas in het aardgasnet op poten te zetten. De werking van bestaande installaties mag niet in het gedrag komen.

Vergiste biomassa heeft vaak een hoog vochtgehalte en een lage energie-inhoud, wat het minder interessant maakt voor transport over grote afstand. Import van biomassa is in dat geval minder evident. De minister heeft aan de vzw Biogas-E en het VEA een evaluatie gevraagd van de opportuniteit om een beleid rond de injectie van biogas in het aardgasnet uit te bouwen. Ook het beleid ter zake van onze buurlanden en Wallonië wordt in beschouwing genomen.

3.8. *Bouwvoorschriften*

Bij de zonneboilers heeft de heer *Hermes Sanctorum* een vraag. Is het wel aangewezen om een algemene verplichting in de bouwvoorschriften op te nemen, en gaat de hele regering daarmee akkoord? Moet zoiets niet geval per geval worden bekeken? En zijn er ter zake geen andere subsidie- of steunmaatregelen mogelijk?

De passus over de invoering van een minimumaandeel voor hernieuwbare energie in de bouwvoorschriften noemt mevrouw *Mercedes Van Volcem* bijzonder vaag. Gaat het om een minimumaandeel per gebouw, en hoe groot wordt dat aandeel dan? Hoe zal de naleving worden gecontroleerd?

Dat de hernieuwbare-energieproductie tegen 2020 moet worden opgedreven, beaamt de heer *Dirk de Kort*, maar het commissielid huivert bij de gedachte aan een verplicht minimumaandeel van hernieuwbare energie in gebouwen. De sector klaagt nu al over de snelle opeenvolging van nieuw beleid en pleit voor de nodige voorzichtigheid.

Er is recent een onderzoek gestart naar de technische en economische haalbaarheid van een minimumniveau hernieuwbare energie in de bouwvoorschriften, antwoordt minister *Freya Van den Bossche*. Deze haalbaarheid wordt onderzocht op niveau van een individueel bouwproject – woning, kantoor, school – inclusief een aantal mogelijkheden voor gezamenlijke toepassingen

3.9. *Certificatenhandel*

De beleidsnota maakt gewag van een nieuw elektronisch beursplatform voor de verhandeling van groenestroomcertificaten. Mevrouw *Marleen Van den Eynde* informeert naar de concrete aanpak.

Sinds maart 2009 opereert de Belpex Green Certificates Exchange (GCE), een beurs voor de handel in groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten, antwoordt minister *Freya Van den Bossche*. Voor de handel in Vlaamse certificaten werkt die beurs samen met de VREG. Tot op vandaag regelt een manuele procedure de informatie-uitwisseling over de aangeboden certificaten en de verwerking van de resultaten van de handel op de GCE in de certificatedatabank van de VREG. Vanaf de handelsessies die in mei zullen plaats vinden, wordt overgeschakeld op een geautomatiseerde procedure van communicatie tussen de VREG en Belpex. Binnenkort lanceert Belpex een nieuwe functionaliteit op het GCE-platform. Hierdoor wordt het volledige orderboek, op anonieme wijze, zichtbaar voor alle GCE deelnemers. De bedoeling hiervan is enerzijds de handel op de GCE-markt te stimuleren en anderzijds om de prijszetting bij de verkoop van certificaten te vergemakkelijken en transparanter te maken.

3.10. *Wkk en warmtenetten*

Bij de toekenning van een vergunning voor een grote windmolen, een wkk of een andere hernieuwbare energiebron, houdt de vergunnende instantie momenteel geen rekening met de hoeveelheid energie die al in de betreffende regio wordt opgewekt, constateert mevrouw *Marleen Van den Eynde*. Zo werd de regio Hoogstraten op een gegeven moment geconfronteerd met een energieoverschot. De tuinbouwer die de energie uit zijn wkk wou verkopen, raakte die niet meer kwijt op het net. Windmolens werden node stilgelegd. De rendabiliteit van gedane investeringen in alternatieve energie-installaties kwam hiermee in het gedrang. Mevrouw Van den Eynde vernam van de minister graag een termijn om deze problemen op te lossen. En moet het vergunningenbeleid hier niet proactief mee omgaan? Wellicht zal het probleem zich niet meer voordoen zodra een slim energiemeetnetwerk beschikbaar is.

Mevrouw Van den Eynde leest in de beleidsnota: “Een eerste verkennende markstudie is eind 2008 uitgevoerd door de VITO. Hieruit blijkt vooral de behoefte aan het opzetten van enkele concrete projecten waarbij op wijkniveau voor een aantal typevoorbeelden een reeks micro-wkk-installaties worden ingepast in het verwarmings- en het elektriciteitssysteem. Enkele concrete voorbeeldprojecten hebben zich bekendgemaakt en zijn geïnteresseerd om deze voorlopersrol op te nemen.”. Hierover wil het commissielid meer informatie: welke projecten en welke concrete invulling? En wat houdt een dergelijke micro-wkk precies in?

Gaat het om invoering van de micro-wkk op wijkniveau of op woningniveau, vraagt de heer *Hermes Sanctorum*.

Hoewel een stabiel investeringsklimaat voor warmtekrachtkoppeling een belangrijke doelstelling is, waarschuwt de heer *Bart Martens* voor mogelijke oversubsidiëring. De technologieën moeten rendabel worden, maar het mag geen markt openen voor speculatie waarvan enkelen erg rijk worden. Tenslotte worden de kosten gedragen door alle netgebruikers. In de vorige regeerperiode is daarom terecht een degressief karakter verleend aan de waarde van groenestroomcertificaten, analoog met de leercurve: hoe goedkoper de panelen worden, hoe lager de subsidie. Misschien kan de omvang van een project een factor van degressiviteit meekrijgen. Bij de enorme zonne-installaties van grote bedrijven is de onrendabele top veel kleiner dan bij een particuliere installatie.

De heer *Jos Ansoms* heeft ooit opgemerkt dat sommige serrehouders veeleer wkk-certificaten dan tomaten telen. In dat geval worden de regels op het gebied van kwalitatieve wkk niet goed toegepast, meent de heer *Martens*. Hij pleit voor een goede controle door de VREG.

De beleidsnota meldt een zeer uitgesproken stijging van de wkk's met motoren in de tuinbouwsector. In dat verband herinnert ook mevrouw *Mercedes Van Volcem* eraan dat bepaalde distributienetbeheerders al in de pers hebben verklaard dat tomatentelers veeleer wkk-certificaten dan tomaten kweken. Er zijn met andere woorden misbruiken: de plaatsing van wkk-installaties is vaak meer door financiële dan door energetische motieven ingegeven. Het commissielid vraagt of de minister het mechanisme zal evalueren, en zo ja, en wanneer.

De heer *Dirk de Kort* verwacht een nieuwe duurzaamheidsgolf in de bouw en vraagt de minister naar de termijnen. Hoe ver staat Nederland met de marktintroductie?

In verband met micro-wkk loopt een pilootprogramma dat voorziet in 20 percent bijkomende investeringssteun voor lokale besturen en vzw's die een micro-wkk plaatsen, antwoordt minister *Freya Van den Bossche*. In dit kader zijn inmiddels drie micro-wkk projecten goedgekeurd, en is nog één projectaanvraag in behandeling bij het VEA. Alle wkk-projecten kunnen daarnaast ook gebruik maken van de ondersteuning via de warmtekrachtcertificaten. In Nederland zijn een aantal projecten opgestart waar micro-wkk-toepassingen worden geclusterd, maar het VEA heeft daarvan nog geen eindresultaten.

De VREG volgt de wkk-dossiers administratief op, vervolgt de minister. Elke maand moeten de aanvragers van certificaten een rapportering indienen over de ingezette brandstof, de benutte warmte en de opgewekte stroom. De netbeheerders meten de afname, injectie en de productie van elektriciteit en gas op het net en bezorgen de resultaten aan de VREG. Uit de analyse van deze rapporteringen kunnen anomalieën in de exploitatie worden opgemerkt en kan eventueel tot een bezoek ter plaatse worden besloten. In het kader van de steun aan groenestroominstallaties geeft de VREG soms verificatieopdrachten door aan de netbeheerder. Dit kan sinds de aanpassing ter zake van het Groenestroombesluit.

3.11. Federale injectietarieven

Sommige hernieuwbare energiebronnen kennen wel degelijk succes, zoals de wkk, stelt mevrouw *Marleen Van den Eynde*. In 2008 steeg de energievoorziening langs deze weg met 11 percent ten opzicht van het jaar daarvoor. Vooral de tuinbouwsector maakt veelvuldig gebruik van de mogelijkheden die de vorige Vlaamse Regering ter zake heeft gecreëerd. Op 17 maart keurde de plenaire vergadering een voorstel van resolutie goed over de injectietarieven die de Federale Regering oplegt voor wkk-centrales, die de Vlaamse overheid nota bene subsidieert (*Parl. St. Vl. Parl.* 2009-10, nr. 385). Heeft de minister daarover al persoonlijk overleg gepleegd met de Federale Regering?

Ook minister *Freya Van den Bossche* betreurt de invoering van deze injectietarieven omdat ze het Vlaamse beleid ter ondersteuning van groene stroom en kwalitatieve warmtekrachtkoppeling doorkruisen. De minister heeft dit direct bij haar aantreden aangekaart bij de Federale Regering, die voor het tarievenbeleid bevoegd is in de schoot van het Overlegcomité. Naar aanleiding van deze discussie in het Overlegcomité heeft minister Magnette de CREG een advies gevraagd. Hoewel dit advies tegen het einde van 2009 was gevraagd is het helaas nog steeds niet beschikbaar.

3.12. Administratieve aspecten

In 2008 was het aantal aanvragen voor groenestroomcertificaten zo substantieel gestegen dat de VREG ze niet meer tijdig toegekend kreeg, merkt mevrouw *Marleen Van den Eynde* op. Liefst 575 percent meer particulieren plaatsten fotovoltaische installaties. In 2009 waren het er blijkbaar nog meer. In antwoord op schriftelijke vraag 731 verwees vorig energieminister Crevits op 6 juni 2008 naar een aantal acties van de VREG om de achterstand te beperken: weekendwerk, optimaliseren van de website en procesvereenvoudiging. Ruim een jaar later slaagt de VREG er volgens het commissielid echter nog steeds niet in om de certificaten tijdig toe te kennen. Sommige particulieren, die intussen wel zwaar hebben moeten investeren, wachten er al meer dan een half jaar op. Waarom nog steeds die achterstand, vraagt mevrouw Van den Eynde. Zijn er nog communicatieproblemen tussen de VREG en de distributienetbeheerder? Is een aanpassing van de regelgeving, zoals minister Crevits aangaf, nog steeds noodzakelijk? Hoeveel aanvragen voor groenestroomcertificaten voor nieuw geplaatste zonnepanelen zijn in 2009 ingediend?

Hoe evalueert de minister de huidige werking van het certificatensysteem, vraagt de heer *Dirk de Kort*. In andere landen is men daarvan afgestapt. Wat zijn de alternatieven en waarom kiest de regering voor een dubbele optie met zowel steuncertificaten als herkomstgarantie?

Wat de decentrale energieproductie betreft, is het vergunningenbeleid een cruciaal element, aangezien de geproduceerde energie steeds op het distributienetwerk moet kunnen terechtkomen. Maar met het oog op een ruimere toepasbaarheid is ook een rechtstreekse lijn mogelijk, meent mevrouw *Mercedes Van Volcem*. Dan wordt ook een specifieke leveringsvergunning mogelijk met andere voorwaarden dan de huidige, of eventueel zelfs de totale afschaffing van de vergunningsvereiste voor wie op de directe lijn of het privénet levert. In dat geval is ook uitgesloten dat distributietarieven worden verhaald op producenten.

De VREG geeft een hoge prioriteit aan het toekennen van de groenestroomcertificaten, antwoordt minister *Freya Van den Bossche* aan mevrouw Van den Eynde. Niettemin staat de organisatie onder druk, voornamelijk ten gevolge van het succes van het steunmechanisme. In 2009, vooral na de aankondiging van de daling van de minimumsteun voor groenestroomcertificaten uit zonne-energie, had de VREG een ernstige achterstand in de behandeling van deze dossiers, beaamt de minister. Maar deze achterstand is ondertussen onder controle door de inzet van tijdelijke medewerkers en een doorgedreven automatisering. Aangezien de quota voor groene stroom en warmtekrachtkoppeling verder stijgen,

valt te verwachten dat de VREG ook in de komende jaren steeds meer dossiers te behandelen krijgt. Deze stijging van het aantal dossiers komt bovenop het werk van de VREG na de goedkeuring van een dossier.

Op de vraag van de heer de Kort over de certificaten antwoordt minister Van den Bossche dat het groenestroomcertificaat vandaag een dubbele functie bezit: het staat borg voor de financiële steun aan de producent en biedt de klant een garantie van oorsprong. Beide functies zijn vervat op hetzelfde virtuele certificaat. Hierdoor ontstaat begripsverwarring. Bovendien creëert dit belemmeringen voor de handel in de certificaten. Daarom heeft de minister voorgesteld om de twee functies te scheiden. De omzetting van de nieuwe richtlijn Hernieuwbare Energie biedt hiertoe een opportuniteit. Het groenestroomcertificaat zal dan enkel een steunfunctie hebben: zijn waarde komt tot stand door de verplichting van de leveranciers om jaarlijks dergelijke certificaten in te leveren. Daarnaast zal een apart certificaat de oorsprong van de geleverde stroom bevestigen aan de consument. Deze garantie van oorsprong krijgt haar waarde door de handel in het product groene stroom.

4. Energieprijs en dienstverlening

4.1. Openbaredienstverplichtingen

Sinds 2007 zijn de netbeheerders verplicht om gratis energiescans in woningen uit te voeren. Mevrouw *Marleen Van den Eynde* informeert naar hun methodiek.

Zoals het een socialist betaamt, beschouwt minister Van den Bossche het als een recht voor iedereen om voldoende energie te krijgen, merkt mevrouw *Mercedes Van Volcem* op. Vandaar de 100 kilowatt gratis elektriciteit per gezin en gezinslid, en de minimumlevering van 12 ampère aan gebruikers die hun levering niet betalen. Merkwaardig vindt het commissielid dat dit recht ook het recht impliceert op een zo laag mogelijk energieverbruik, het recht om zo energiezuinig mogelijk te leven. Nochtans kunnen beide rechten op gespannen voet staan en gaat de minister voorbij aan het feit dat rechten ook kosten impliceren. De kostprijs van de gratis elektriciteit wordt doorgerekend in de elektriciteitstarieven. Mevrouw Van Volcem vraagt om een halt toe te roepen aan de tendens dat allerlei openbaredienstverplichtingen in de tarieven worden doorverrekend. In de beleidsnota vindt ze daartoe geen aanzet, integendeel: in de toekomst zal de gebruiker zowel het recht op energie als het recht op een zo laag mogelijk gebruik moeten financieren.

Nog in verband met die stijgende tarieven vraagt het commissielid of de minister in deze regeerperiode nog nieuwe openbaredienstverplichtingen of een uitbreiding van de bestaande verplichtingen zal afkondigen. Zullen ook die in de distributienettarieven worden doorgerekend? Zo verruimde het besluit van 13 maart 2009 al in de vorige regeerperiode de sociale openbaredienstverplichtingen zeer aanzienlijk. Waarom is er dan nu al behoefte aan een nieuwe evaluatie?

Wat de energiescans betreft, is het commissielid wel blij met de aangekondigde evaluatie.

De beleidsnota kondigt een evaluatie aan van de REG-openbaredienstverplichtingen van de netbeheerders. Dit vindt de heer *Hermes Sanctorum* een vaag voornemen. Hij vraagt concrete criteria te vermelden.

Intussen zijn de REG-actieplannen van de netbeheerders een gigantisch succes, stelt de heer *Bart Martens*. De meeste distributienetbeheerders hebben zelfs een overschot geboekt op de wettelijke energiebesparingen. In haar beleidsnota stelt de minister dat ze de doelstellingen nu zal verhogen om te voorkomen dat de netbeheerders op hun lauweren gaan rusten. Dat vindt de heer Martens positief. Maar kunnen de premies ook niet worden uitgezuiverd? Sommige daarvan stimuleren investeringen die er hoe dan ook zouden zijn gekomen, bijvoorbeeld in isolerende vensterramen.

Ten tweede zouden de REG-actieplannen meer op sociale doelgroepen moeten zijn gericht. Nu al liggen de premies voor de beschermde klanten 20 percent hoger. Maar ook de investeringen van sociale huisvestingsmaatschappijen moeten systematisch worden gesubsidieerd, naar analogie met de woningen die worden verhuurd via de socialeverhuurkantoren. Per slot van rekening is de sociale huur begrensd in functie van het inkomen en voelen heel wat maatschappijen zich in hun investeringen geremd als ze die niet in de huurprijs kunnen doorrekenen. Misschien kunnen de distributienetbeheerders binnen hun REG-actieplannen dan wel extra inspanningen leveren voor die doelgroep. Dat zou ook verhelpen aan het huidige Mattheuseffect, waarbij de premies vaak juist gaan naar die gezinnen die de investeringen ook daarzonder zouden hebben verricht.

Voor de gratis kilowattuur verwacht de minister blijkbaar alle heil van de kruispuntdata-bank voor energie, constateert de heer *Dirk de Kort*. Betrouwbare informatie is inderdaad cruciaal, erkent het commissielid, maar een dergelijke databank opzetten is een mammoet-operatie.

Mevrouw *Tine Eerlingen* vraagt zich af of dit systeem niet vatbaar is voor hervorming. Moet iedereen er wel aanspraak op kunnen maken of moet het enkel worden toegespitst op de sociale doelgroep die het echt nodig heeft?

Een dergelijke databank zal door de netbeheerders worden ontwikkeld in het kader van het nieuwe marktmodel, antwoordt minister *Freya Van den Bossche*. Een koppeling maken met de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, bijvoorbeeld voor het toekennen van gratis kilowattuur, behoort dan tot de mogelijkheden. Het gratis kilowattuur op Vlaams niveau maakt onze tarieven een beetje progressief, terwijl de bevoegdheid over de tariefbepaling zelf bij de federale overheid ligt, antwoordt de minister aan mevrouw Eerlingen.

4.2. Energiearmoede

De heer *Dirk de Kort* verwijst naar de ad-hoccommissie voor energiearmoede en de vele maatregelen die de vorige Vlaamse Regering heeft getroffen om haar aanbevelingen uit te voeren. Ook de beleidsnota van minister Van den Bossche gaat op die aanbevelingen in. Het commissielid pleit niet meteen om die commissie nog eens over te doen maar vraagt wel om de vertegenwoordigers van de armen geregeld te horen, bijvoorbeeld in een hoorzitting.

Minister *Freya Van den Bossche* deelt mee dat het Verticaal Permanent Armoede Overleg in het Beleidsveld Energie reeds drie maal heeft plaatsgevonden en dat ze op het volgende overleg concrete voorstellen zal indienen om te verhelpen aan energiearmoede bij mensen met een budgetmeter. Naast de armoedeorganisaties wil de minister ook andere relevante instanties, bijvoorbeeld OCMW's en LAC's en de minister van Welzijn, in het overleg betrekken.

5. Slimme netten en slimme meters

De beleidsnota bevat de volgende verwijzing naar Pact 2020 in het Vlaamse regeerakkoord: "Het elektriciteitsnet wordt tegen 2020 omgevormd tot een internationaal goed geïnterconnecteerd en slim net waarop decentrale productie-eenheden en nieuwe toepassingen kunnen worden gekoppeld.". In die context verwijst minister Van den Bossche naar een slim netwerk, merkt mevrouw *Marleen Van den Eynde*. Dat acht het commissielid een strikte voorwaarde om hernieuwbare energie rendabel te maken en projecten zoals dat in Hoogstraten niet te fnuiken. Maar is dit slimme netwerk wel technologisch haalbaar en betaalbaar?

Mevrouw Van den Eynde verwijst naar het VITO-proefproject rond de zogenaamde ‘smart grids’, in het kader van de zoektocht naar oplossingen op het gebied van de decentrale energieopwekking en energieopslag, en peilt naar de beleidsinitiatieven die hier nu al uit kunnen voortvloeien. Het hele groene-energiebeleid van de minister valt of staat met het slagen van zulke systemen.

Ook voor mevrouw *Mercedes Van Volcem* staat of valt het energiebeleid met de herstructurering van het distributienetwerk tot een slim netwerk.

De heer *Bart Martens* ziet een enorme uitdaging in de bidirectionele distributie, waarbij afhankelijk van bijvoorbeeld de beschikbare zonnestraling de wijken het ene moment hun energie uit zonnepanelen aan het net toevoegen en het andere moment de centraal opgewekte energie afnemen. Virtuele elektriciteitscentrales kunnen dan bijvoorbeeld van op afstand alle micro-wkk’s activeren op een piekmoment. Hier is een enorm potentieel aanwezig, maar het zal ook een enorme investering vergen: alleen al voor de gemengde sector gaat het om 1,5 miljard euro. Het commissielid vraagt de minister om na te gaan of Vlaanderen hierin steun kan bieden. Het slimme elektriciteitsnet betreft een doorbraaktechnologie die nieuwe markten kan doen ontstaan op het vlak van wkk, decentrale productie, energiebesparing en -opslag, elektrische wagens enzovoort. Zijn hiervoor geen middelen uit een transformatiefonds aangewezen? Het risico bestaat immers dat mensen die niet in staat zijn om zelf elektriciteit op het net te brengen, uiteindelijk de factuur van de investering zullen betalen, met alle sociale gevolgen van dien. Een mogelijke oplossing bestaat erin om de bemiddelde burger te stimuleren tot investeringen in elektrische wagens of een geëlektrificeerde verwarming, waardoor de stromen op peil blijven en de vaste netkosten over een groter pakket stroom kunnen worden gespreid. Het verbruik van de elektrische wagens of verwarmingen compenseert dan de lagere elektriciteitsvraag die ontstaat door de decentrale invoer, wat verhindert dat de prijs zou stijgen.

De heer *Dirk de Kort* noemt deze doelstelling een uitdaging van formaat, ook financieel. Wie zal de kosten betalen en welke impact zal de operatie hebben op de elektriciteitsprijs? Wanneer zal ze worden opgestart? Hier – maar ook op diverse andere terreinen – is een grondige afstemming tussen het Vlaamse en federale beleid cruciaal.

Mevrouw *Tine Eerlingen* is een groot voorstander van het slimme net en hoopt dat dit op grote schaal kan worden ingevoerd.

Minister *Freya Van den Bossche* verwijst onder meer naar het antwoord van haar collega Ingrid Lieten op een vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans (*Hand. VI. Parl. 2009-10, nr. C102*). De kosten en kostenverdeling van de invoering van slimme meters zullen inderdaad een erg belangrijk element zijn, bevestigt minister Van den Bossche. Over de uitrol van slimme energiemeters is op dit moment nog geen enkele beslissing genomen. Bijgevolg is er nog geen duidelijkheid over de grootte van de kosten, noch de baten. De geplande pilootprojecten van de Vlaamse netwerkbeheerders moeten eerst meer inzicht bieden. Op basis hiervan zal de overheid dan moeten beslissen of de uitrol in heel Vlaanderen zal plaatsvinden, en zo ja hoe dat gebeurt. Voor de minister staan daarbij twee belangrijke criteria voorop. Ten eerste moet de consument een voordeel hebben bij de uitrol van slimme meters, bijvoorbeeld door betere prijzen, een lager verbruik of een betere dienstverlening. Uiteraard speelt de kostprijs van de uitrol hierin een belangrijke rol. En ten tweede moet een slim netwerk toelaten het aandeel van decentrale energieproductie te laten toenemen.

6. Diversen

6.1. *Groene tewerkstelling*

Op zich is mevrouw *Mercedes Van Volcem* heel tevreden met de doelstelling, maar hoe zal minister Van den Bossche die groene jobs vanuit haar energiebevoegdheid mogelijk maken? Het commissielid acht deze jobs echter alleen mogelijk als de sector op zich rendabel is.

6.2. *Een nieuw marktmodel*

De heer *Dirk de Kort* vraagt wat de minister bedoelt met ‘nieuwe organisatieregels’. Welke implicaties heeft dat model? Het regeerakkoord heeft het enkel over een versterking en verbetering van de marktwerking.

Het marktmodel behelst de rol van de verschillende actoren in de markt en de afspraken en communicatiestromen tussen deze actoren, antwoordt minister *Freya Van den Bossche*. Op dit moment voeren deze actoren gesprekken om te komen tot een nieuw marktmodel waarvan een gemeenschappelijke ‘sokkel’ bij voorkeur hetzelfde is in de drie gewesten. Het doel van al deze initiatieven is een efficiëntere werking van de energiemarkt: een betere dienstverlening aan de eindklant, met vooral minder administratieve fouten; meer vertrouwen bij de klanten wat hen aanmoedigt om van leverancier te veranderen; en minder kosten, waardoor de prijs voor de afnemer daalt. Het zal dan ook makkelijk worden voor de VREG om toezicht te houden op de markt.

6.3. *Marktwerking*

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* gelooft dat de Vlamingen al te zeer vasthouden aan hun vertrouwde leverancier. Ze zijn bang voor verandering of van de kleine lettertjes bij een contractopzeg. Bovendien vergt een verandering toegang tot informatie en deskundigheid waarover niet iedereen beschikt. Het commissielid ziet daarin een belangrijke taak voor de minister.

Via de V-test heeft de VREG ter zake al heel wat werk verricht, stelt de heer *Bart Martens*. Het komt er nu op aan deze tekst bekender te maken, ook bij mensen die bang zijn om van leverancier te veranderen. Ook deze service moeten de lokale energie- en woonwinkels kunnen aanbieden. Verbeterde marktwerking betekent volgens het commissielid ook onafhankelijk netbeheer, waarbij producenten en leveranciers ervoor moeten zorgen dat de toegang niet wordt bemoeilijkt voor de concurrentie. De federale overheid heeft bij wet gezorgd dat de aandelen van producenten en leveranciers in het hoogspanningsnet en aardgastransportnet tot onder de blokkeringsminderheid wordt teruggedrongen. Vandaag bezit in Vlaanderen nog steeds een producent een hoger aandeel in de gemengde distributiesector. Misschien moet Vlaanderen het federale voorbeeld volgen en voor het distributienetbeheer al een eerste stap zetten naar de ‘full ownership unbundling’ die het decreet Intergemeentelijke Samenwerking voor 2018 voorschrijft. Suez wil nu al omwille van cashbehoefte uittreden uit Fluxys en Elia. Waarom ze dan ook niet aansporen om zich ook verder uit het distributienet terug te trekken?

Wat de vrijgemaakte levering betreft, meent de heer Martens dat die alleen echt mogelijk wordt als het productieoligopolie wordt doorbroken van Electrabel-Suez en het kleinere SPE, die op de koop toe allebei de Franse staat als referentieaandeelhouder hebben. Het Vlaams energiebeleid moet mogelijk ook nieuwkomers helpen om sites te ontwikkelen en nieuwe – bij voorkeur duurzame – centrales uit te bouwen.

Minister *Freya Van den Bossche* deelt mee dat de lopende initiatieven ter bevordering van de marktwerking zullen worden voortgezet en versterkt, zoals de V-test op de website van de VREG en vooral de informatieverstrekking door de VREG via haar website.

6.4. *Link met andere beleidsvelden*

Er zal ruimte moeten komen voor energieproductie door andere spelers, wat gezien de beperkte beschikbare ruimte in Vlaanderen niet voor de hand ligt. In diverse gedachtewisselingen in de betrokken commissies is er al gepraat over de inplanting van steenkool- en gascentrales in de havens van Antwerpen en Gent. Mevrouw *Irina De Knop* pleit voor een duidelijk ruimtelijk kader.

Een bevoegdheid van minister Ingrid Lieten is het nog op te richten Vlaams Energiebedrijf. Mevrouw *Irina De Knop* vindt het helemaal niet evident dat dit bedrijf de concurrentie zou kunnen optimaliseren via activiteit in de hele energieketen. Een verticaal geïntegreerd bedrijf is allesbehalve aangewezen, aangezien dit de rol van de overheid in de sector weer dreigt te vergroten, net als de betrokkenheid van de gemeenten in het distributienetbeheer. Door de overheid terug een actieve rol te geven in alle fasen van de energiesector, dreigt ze tegelijk speler en regelgever te worden. Bovendien is de toedracht en modaliteit van dit initiatief erg vaag. De beleidsnota Economisch Instrumentarium van minister Lieten wijdt er slechts één pagina aan. Kan de minister van Energie aangeven wat dit bedrijf specifiek wil doen?

Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat ze zich engageert voor energie-efficiëntie en hernieuwbare energie en verwijst naar het standpunt dat de minister-president in november heeft ingenomen ten opzichte van steenkoolcentrales.

Tot slot wijst de minister erop dat het Vlaams Energiebedrijf niet haar bevoegdheid is, maar die van minister Ingrid Lieten.

III. REPLIEKEN

Het verbaast de heer *Hermes Sanctorum* dat de minister ervan uitgaat dat de 6 percentdoelstelling al in 2010 wordt gehaald. Klopt dit wel? Minister *Freya Van den Bossche* bevestigt dat de laatste ontbrekende cijfers intussen bekend zijn en dat de doelstelling inderdaad is gehaald. Dat vindt de heer *Hermes Sanctorum* een goede zaak, net als het feit dat de minister in de toekomst ook de buitengevelisolatie wil promoten.

De heer Sanctorum komt ook terug op de vraag naar de evaluatie van de REG-openbaardienstverplichtingen van de netbeheerders. Op welke criteria zal die evaluatie gebaseerd zijn? Het besluit van de Vlaamse Regering heeft die criteria vastgelegd, antwoordt minister *Freya Van den Bossche*. Het betreft de effecten van de resultaat- en actieverplichtingen, en de kosten en de kosteneffectiviteit van de acties. Op dit ogenblik beschikken alle betrokkenen over de vragenlijsten. Daarnaast voert het VEA evaluatiegesprekken. Het rapport is medio 2010 beschikbaar en zal de beleidsvisie op de verdere stroomlijning van de verdere energiepremies stofferen.

Over de elektrische oplaadpunten zou de heer *Hermes Sanctorum* een wat concreter plan willen dan enkel de intentie om de zaak te bekijken. Samen met haar collega Ingrid Lieten onderzoekt minister *Freya Van den Bossche* deze zaak in het ruimere kader van de slimme netten. De gewenste timing en de concrete stappen zullen nog uit dat onderzoek moeten blijken, antwoordt de minister, die voorts belooft hier tijdens deze regeerperiode werk van te zullen maken.

De heer *Hermes Sanctorum* betreurt ten slotte de recente Europese beslissing over vaste biomassa en hoopt dat de duurzaamheidscriteria daaromtrent grondig zullen worden herbekeken.

Minister *Freya Van den Bossche* verwijst hiervoor naar haar schriftelijke antwoord.

De heer *Carl Decaluwe* vraagt of er de komende jaren concrete beleidsdaden zijn te verwachten op het vlak van rationeel energieverbruik in de landbouw. Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat ze hierover al overleg heeft gepleegd met de Boerenbond en dat ze ter zake contact blijft onderhouden met de minister-president.

33 percent van de Vlamingen verwarmt nog steeds op stookolie, vervolgt de heer *Carl Decaluwe*. Hier schuilt dus een enorm besparingspotentieel. Kan ook de huisbrandolie-sector worden betrokken in de REG-plannen? Waarom is er geen overeenkomst gesloten met de brandstofleveranciers? In de vorige zittingsperiode had het parlement hiervoor toch al de nodige vragen en waren er al voorbereidende contacten. Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat bij de stookolie, in tegenstelling tot de gassector, het federale niveau bevoegd is voor de distributie. Het is dus de vraag over welke mogelijkheden de Vlaamse overheid op dat vlak beschikt.

Het aandeel van het niet-energetische gebruik bedroeg in 2008 18 percent van het totale binnenlandse energiegebruik, leest de heer *Carl Decaluwe*. Ook hier ligt nog een groot besparingspotentieel. Heeft Vlaanderen daarin een rol te spelen of is dit enkel een federale bevoegdheid? De convenants worden op dit moment voorbereid, antwoordt minister *Freya Van den Bossche*. Ze worden na 2012 van kracht.

Inzake de sociale openbaredienstverplichtingen kondigt de beleidsnota een evaluatie aan op basis van effectiviteit en efficiëntie, vervolgt de heer *Carl Decaluwe*. In de Commissie Energiearmoede vonden destijds heroïsche discussies plaats over het gratis kilowattuur. De heer Decaluwe vraagt om de evaluatie met een open geest en zonder taboes te bekijken. Voor de distributienetbeheerders is deze gratis stroom alleszins een zware post. Een netbeheerder heeft zijn kosten berekend op 36 miljoen euro per jaar. Wat de heer Decaluwe betreft, mag de hoeveelheid eventueel worden opgedreven voor degenen die deze gratis stroom het meest nodig hebben, maar afgeschaft voor wie dit niet nodig heeft. Voor deze laatste categorie zal de stroom zelf dan uiteindelijk goedkoper worden. De Gezinsbond heeft al tegen dit idee gefulmineerd, maar de heer Decaluwe vraagt om geen heilige huisjes in stand te houden.

Minister *Freya Van den Bossche* belooft dat ze niet zal vooruitlopen op de evaluatie. De resultaten daarvan moeten een zicht geven over de voor- en nadelen van elk type dienstverlening. Vanuit dat inzicht kan hierover dan worden gedebatteerd.

De beleidsnota belooft een efficiënte en effectieve informatieverstrekking naar de energieafnemers, stelt de heer *Carl Decaluwe* vast. Zal er een uniforme factuur komen voor alle leveranciers in Vlaanderen? Om de leveranciers gemakkelijker te kunnen vergelijken, zou een verplichte vermelding van de gratis kilowattuur handig zijn. Wordt op dat vlak iets voorbereid? Minister *Freya Van den Bossche* wijst erop dat de federale overheid, en meer bepaald minister Magnette hiervoor bevoegd is. Over enkele weken heeft minister Van den Bossche overleg met haar federale collega. Dan zal ze dit punt aan de agenda toevoegen en naar zijn timing peilen.

Ten slotte stelt de heer *Carl Decaluwe* voor om het conformiteitsattest uit de Wooncode en het EPC op elkaar af te stemmen, met het oog op de administratieve vereenvoudiging, eventueel in het kader van het eenheidsloket. Minister *Freya Van den Bossche* wil de administratie laten nagaan of op dit vlak efficiëntiewinst te boeken valt.

De heer *Liesbeth Homans* komt terug op de federale injectietarieven, waarover de plenaire vergadering unaniem een resolutie heeft aangenomen. Het CREG-advies is intussen

beschikbaar. De CREG gaat niet in op de suggestie en zal de afspraken van het Overlegcomité van 14 oktober 2009 niet valideren. Een decretaal initiatief is wellicht aangewezen.

Minister *Freya Van den Bossche* voegt de nuance toe dat het beschikbare CREG-advies zich nog in een ontwerpfase bevindt, wat uiteraard niet wegneemt dat we al kunnen nadenken over een reactie.

Mevrouw *Irina De Knop* vraagt wat de minister in verband met de doelstellingen op het vlak van de hernieuwbare energie een billijk aandeel voor Vlaanderen zou vinden.

Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat er meer informatie nodig is om dit uit te maken. Op dit moment zijn de onderhandelingen aan de gang en dan is het niet aangewezen om al aan te geven waar men wil uitkomen.

De voorzitter,

Jan PENRIS

De verslaggevers,

Chris JANSSENS

Tine EERLINGEN

Gebruikte afkortingen

Belpex	Belgian Power Exchange (Belgische stroombeurs)
btw	belasting over de toegevoegde waarde
CO ₂	koolstofdioxide (koolzuurgas)
CREG	Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
EC	Europese Commissie
EDORA	Fédération de l’Energie d’Origine Renouvelable et Alternative (federatie voor hernieuwbare energie)
ENOVER	Energie-overleg staat-gewesten
EPB	energieprestatie en binnenklimaat
EPC	energieprestatiecertificaat
FRGE	Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost
GCE	Green Certificates Exchange (beurs voor groene certificaten)
ICT	informatie- en communicatietechnologie
kmo	kleine of middelgrote onderneming
KOMOSIE	Koepel van Milieuondernemers in de Sociale Economie
LAC	lokale adviescommissie
LNE	Leefmilieu, Natuur en Energie
MER	Milieueffectrapport
Mineraad	Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
MIRA-S	Milieurapport Vlaanderen-scenario’s
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
ODE	Organisatie voor Duurzame Energie
PV	photovoltaic (fotovoltaïsch)
REG	rationeel energiegebruik
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SPE	Samenwerkende Vennootschap voor Productie van Elektriciteit
STEG	stoom- en gasturbine
VEA	Vlaams Energieagentschap
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
VREG	Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt
vzw	vereniging zonder winstoogmerk
wkk	warmtekrachtkoppeling

BIJLAGE:
Schriftelijke antwoorden

Bespreking Beleidsnota Energie: antwoorden op vragen

Inleiding

- Ik heb met veel interesse geluisterd naar de vragen en suggesties van de commissieleden. Het is duidelijk dat de commissieleden de Beleidsnota Energie grondig hebben gelezen.
- Ik ben blij dat de meeste commissieleden zich in de grote lijnen van de Beleidsnota kunnen terugvinden en dat ze opmerken dat in mijn Beleidsnota zowel elementen van continuïteit met het gevoerde beleid als nieuwe accenten zitten.
- In mijn antwoord zullen de vragen gegroepeerd worden per thema.

Algemeen

Enkele algemene bemerkingen

- Zijn de verschillende doelstellingen (betaalbare prijs, sociaal beleid, hernieuwbare energie, ...) wel samen mogelijk (Mercedes Van Volcem)?
- Vraag naar verschillende hoorzittingen (Mercedes Van Volcem, Irina De Knop) (kosten hernieuwbare energie, verstrenging E-peil nieuwbouw, evaluatie van het gehele energiebeleid, lastenverdeling tussen de gewesten en federaal, ...)
- Bart Martens: nadruk op *trias energetica*.

Repliek

- Het is me opgevallen dat enkele commissieleden, vooral van de Open Vld (Mercedes Van Volcem, Irina De Knop), vragende partij zijn voor een hele reeks hoorzittingen over bijvoorbeeld de kosten van hernieuwbare energie productie, de verstrenging van het E-peil voor nieuwbouw, de evaluatie van het gehele energiebeleid, de lastenverdeling tussen de gewesten en de federale overheid op vlak van groene stroomdoelstellingen, enzovoort. Het is uiteraard de verantwoordelijkheid van het Parlement en van deze Commissie om zelf te bepalen welke hoorzittingen ze nuttig acht.
- Mevrouw Van Volcem, u stelt de vraag of de verschillende doelstellingen van het energiebeleid, zoals verwoord in mijn Beleidsnota, wel onderling te combineren zijn. Dat laat uitschijnen dat we kunnen kiezen tussen verschillende doelstellingen. Dat is natuurlijk niet zo. Dus zullen we bij de implementatie van de onderdelen van mijn beleid, deze afstemmen op de andere onderdelen, en een optimale combinatie nastreven. De uitdagingen waar we voor staan zijn immers groot. Mijnheer Martens wees in zijn tussenkomst terecht op het hanteren van de zogenaamde '*trias energetica*', waarbij we prioriteit geven aan energiebesparing, de energie die we

nodig hebben bij voorkeur opwekken uit hernieuwbare bronnen en deze die we uit fossiele bronnen moeten opwekken zo efficiënt mogelijk op te wekken. Ik denk dat deze filosofie doorheen mijn hele Beleidsnota verweven zit.

Energiezuinige nieuwbouw

Vragen

- Bart Martens: we moeten naar voortschrijdende energiestatistienormen.
- Er is nood aan bijkomende opleidingen en gebruiksvriendelijke software (Tine Eerlingen). Wordt trouwens de huidige software gebruiksvriendelijker gemaakt in afwachting van de integratie van alle softwarepakketten?
- Hoe gaan we een voorlopersbeleid ontwikkelen voor erg energiezuinige nieuwbouw (Bart Martens)? Hoe gaan we een versnelling doorvoeren bij sociale woningbouw, scholen? Tine Eerlingen pleit voor bijkomende middelen om sociale woningbouw energiezuiniger te maken.
- Hoe gaan we innovatieve wijken ontwikkelen (Bart Martens)?
- Wat is de timing van strengere normen voor nieuwbouw (Mercedes Van Volcem, Tine Eerlingen)?
- Tine Eerlingen pleit voor omzichtigheid verstrenging E-peil.
- Hoe zal het minimum aandeel hernieuwbare energieproductie in nieuwbouw worden ingevuld (Mercedes Van Volcem)? We moeten hier omzichtig zijn (Dirk De Kort).
- Hoe gaat de handhaving naar EPB/EPC worden versterkt?

Antwoord

- Verschillende commissieleden (Mijnheer Martens, Mevrouw Van Volcem, Mevrouw Eerlingen, Mijnheer De Kort) stelden vragen over het ambitieuzer maken van de energiestatistienormen voor nieuwbouw. In het kader van de tweejaarlijkse evaluatie van de EPB-regelgeving, worden de EPB-eisen voor zowel kantoren als voor woningen momenteel door het Vlaams Energieagentschap geëvalueerd. De evaluatie wordt uitgevoerd op basis van externe studies, overleg met de sector, analyse van de reeds ingediende EPB-aangiftes, ... In het evaluatierapport zal een voorstel geformuleerd worden voor de eerstvolgende verstrengingstappen. Het Vlaams Energieagentschap zal haar evaluatie afronden tegen juni. Daarna kan het politiek besluitvormingsproces worden opgestart. Ik heb genoteerd Mevrouw Van Volcem dat Open Vld voorstander is van ambitieuze normen.
- Er is momenteel een onderzoek gestart naar de technische en economische haalbaarheid van een minimumniveau hernieuwbare energie in de bouwvoorschriften. Deze haalbaarheid wordt onderzocht op niveau van een individueel bouwproject (woning, kantoor, school) inclusief een aantal mogelijkheden voor gezamenlijke toepassingen (collectieve projecten op bv. gebouw- of wijkniveau).

- Mijnheer Martens, u wijst terecht op de noodzaak om een voorlopersbeleid te voeren. Dit is ook mijn bedoeling. Enerzijds is het de bedoeling om de norm, die door alle bouwers moet worden gevolgd stelselmatig op te schuiven. Maar we moeten ook zij die nog zuiniger willen bouwen dan de norm hiertoe stimuleren. Op dit moment is er al een verlaagde onroerende voorheffing voorzien voor E60 en E40 woningen (een decreetsvoorstel destijds van uzelf en Ludo Sannen) en de netbeheerders hebben ook een premie voor E60 en E40 woningen. We moeten dit beleid voortzetten en versterken en uiteraard de grenzen voor ondersteuningsmaatregelen mee laten opschuiven als we het maximale E-peil verlagen.
- Mevrouw Van Volcem stelde de vraag of de EPB regelgeving wordt uitgebreid naar niet-residentiële gebouwen. In 2008-2009 werd een verkennend project uitgevoerd rond het uitbreiden van de EPB-eisen naar alle andere specifieke bestemmingen (handelsgebouwen, horeca, sportgebouwen, ziekenhuizen,...). Het vervolgproject zal in 2010 worden uitgevoerd. Na het afronden van het project, waarin de berekeningsmethode op punt gezet wordt en onderzocht wordt welk eisenniveau kan worden opgelegd, is het nodig om het eisenniveau en de berekeningsmethode in een besluit vast te leggen.
- Mevrouw Eerlingen stelde de vraag of de EPB software gebruiksvriendelijker wordt gemaakt. Ervaringen met recente aanpassingen aan de EPB-software hebben aangetoond dat de mogelijkheden om de software nog verder ingrijpend aan te passen tegen een redelijke kostprijs, beperkt zijn. Het VEA zal daarom verschillende pistes onderzoeken voor een EPB-software van de tweede generatie. Het bekomen van een gebruiks- en aanpassingerecht op de software die ontwikkeld wordt voor het Brusselse en het Waalse gewest, is een van de mogelijkheden. Het opstarten van een volledig nieuw project, is een andere mogelijkheid. Een beslissing over de te volgen piste moet zo spoedig mogelijk worden genomen.
- Op de vraag hoe de handhaving van de energieprestatieregelgeving kan worden versterkt kan ik antwoorden dat een versterking van de handhaving van de EPB regelgeving voor nieuwbouw mogelijk is door automatisering. Een verdere versterking is enkel mogelijk wanneer bijkomend personeel ingezet wordt. Met de huidige personeelsbezetting kan slechts een deel van de projecten gecontroleerd worden op vlak van procedure of waarheidsgetrouwe rapportering. Met de huidige personeelsbezetting kunnen per jaar een 500-tal dossiers die niet voldoen aan de EPB-eisen, behandeld worden op een hoorzitting. Maandelijks komen er momenteel echter meer dan 100 dossiers bij (+/-7 percent van het totale aantal EPB-aangiften). Voor de aanwezigheidscontroles inzake het EPC voor bestaande woongebouwen werd in het opstartjaar 2009 een evenwicht gezocht tussen handhaving en sensibilisering. Vanaf 2010 zal het aantal controles op de aanwezigheid van het EPC worden uitgebreid (50 percent meer controles in 2010 t.o.v. 2009). Het argument dat men niet op de hoogte was van de regelgeving zal niet langer aanvaard worden,

gezien er einde 2009 nogmaals een sensibiliseringscampagne werd gevoerd. Voor het EPC publieke gebouwen worden de doelgroepen uitgebreid die zullen worden gecontroleerd.

Energiebesparing in bestaande gebouwen

vragen

- FRGE (Hermes Sanctorum, Bart Martens): wat is de timing?
- Zou de federale overheid niet beter een rechtstreekse korting op factuur toekennen in plaats van fiscale aftrekken (Bart Martens)?
- We moeten de premies herbekijken, sommige premies hebben enkel een meeneemeffect (Bart Martens).
- Sociale economie: hopelijk energiebesparing een opportuniteit (Bart Martens). Hermes Sanctorum vraagt aandacht voor kwaliteit als sociale economie wordt ingezet.
- Evaluatie openbare dienstverplichtingen op vlak van rationeel energiegebruik (REG): welke criteria zullen worden gebruikt (Mercedes Van Volcem)
- Hoe worden de energiescans verdeeld (Marleen Van den Eynde)
- Subsidiëring buitenmuurisolatie (Hermes Sanctorum, Bart Martens)
- Actieplan Energie-efficiëntie: timing (Mercedes Van Volcem)
- Hoe gaan we evolueren naar het 1 loket principe (Dirk De Kort)?
- Hoe zal de stroomlijning van de verschillende softwarepakketten (EPB/EPC/EAP) en opleidingen/erkenningen van deskundigen verlopen (Bart Martens)?
- Wat is de timing van EPC in niet-residentiële gebouwen (Mercedes Van Volcem)?

Antwoord

- Mijnheer Martens en Mijnheer Sanctorum vroegen naar de timing van de gewestelijke waarborgregeling voor het FRGE. Een decretale verankering van deze waarborgregeling is voorzien in het Programmadecreet van december 2009. De Vlaamse Regering werkt op dit moment aan een Besluit dat deze waarborgregeling in uitvoering moet brengen. Mijnheer Sanctorum, u vraagt zich af of er geen verbeteringen mogelijk zijn aan de werking van het FRGE. Ik verwijs hiervoor naar de federale minister van Energie, die de voogdij uitoefent over het FRGE. Ik heb u horen pleiten voor een systeem van derde partijfinanciering Mevrouw Van Volcem. De goedkope leningen voor energiebesparing die via het FRGE worden verstrekt en die wij dus willen doen toenemen zijn volgens mij een vorm van derde partijfinanciering.
- Mevrouw Van Volcem, u vroeg op basis van welke criteria de REG openbare dienstverplichtingen zullen worden geëvalueerd. Het besluit van de Vlaamse Regering van 2 maart 2007 legt de inhoud van de evaluatie vast. Deze evaluatie moet de effecten van de resultaats- en actieverplichtingen, de kosten en de kosteneffectiviteit van de acties behandelen. Op dit ogenblik worden alle belanghebbenden (netbeheerders, doelgroepen, ..) bevraagd omtrent hun evaluatie

van de huidige openbaredienstverplichtingen. Zij hebben daarvoor vragenlijsten ontvangen. Het Vlaams Energieagentschap voert daarnaast ook met heel wat betrokkenen evaluatiegesprekken.

- Mijnheer Sanctorum, u leek te betwijfelen of isolatiewerken die worden uitgevoerd via de Sociale Economie wel kwalitatief worden uitgevoerd. Ik kan u zeggen dat de koepel van Sociale Economie organisaties KOMOSIE erg veel investeert in de vorming over bijvoorbeeld dakisolatie en de controle op de werking. Op dit moment denk ik dat het kwaliteitskader voor dakisolatie in de Sociale Economie zelfs een voorbeeld zou kunnen zijn voor heel wat reguliere ondernemingen!
- Mijnheer Martens vroeg zich af of de federale overheid niet beter rechtstreekse kortingen zou toekennen voor energiebesparende maatregelen dan fiscale aftrek. Ik ben het hier mee eens, maar verwijs hiervoor naar de federale overheid.
- Op de vragen over buitenmuurisolatie (Hermes Sanctorum, Bart Martens): het Energierenovatieprogramma 2020 richt zich op dit ogenblik vooral naar de 3 prioritaire doelstellingen: voldoende dakisolatie, de vervanging van enkele beglazing door minstens hoogrendementsbeglazing en de vervanging van een verouderde verwarmingsinstallatie door een condensatieketel. Dit neemt niet weg dat voor de isolatie van spouwmuren ook al een premie kan worden aangevraagd bij de elektriciteitsnetbeheerder (0,75 euro/m²) en dat een belastingvermindering (40 percent) of belastingkrediet kan worden bekomen. Het Energierenovatieprogramma 2020 voorziet op de middellange termijn in de stimulering van muurisolatie. Vooraleer bijkomende ondersteuningsmaatregelen worden geïmplementeerd, moeten nog de precieze randvoorwaarden worden vastgelegd.
- Mevrouw Van Volcem vroeg hoe de energiescans worden verdeeld. De doelgroepen voor de energiescan worden vastgelegd door de gemeenten. In ieder geval behoren de sociale klanten (gedropt door de leverancier) en beschermde klanten automatisch tot de doelgroep.
- Op de vraag van Mevrouw Van Volcem over het Actieplan Energie-efficiëntie kan ik antwoorden dat het tweede Belgische Actieplan Energie-Efficiëntie tegen 30 juni 2011 moet worden ingediend bij de Europese Commissie.
- Mijnheer De Kort vroeg hoe we naar de toepassing van het '1 loket' principe gaan evolueren. Alvorens tot een 1 loket te komen, zullen de diverse bestaande subsidies moeten worden gestroomlijnd. Dit betekent dat overlappende regelingen van verschillende beleidsvelden (energie, wonen) zullen worden vermeden. Een steun- of informatieaanvraag zal via één organisatie worden gekanaliseerd naar eventuele *back-offices*, dan wel door slechts een beperkt aantal organisaties ook daadwerkelijk worden afgehandeld. Voor een aanvrager moet dit alles transparant verlopen. Hij heeft er immers geen boodschap aan om te weten wie zijn aanvraag uiteindelijk behandelt.
- Mijnheer Martens vroeg hoe de verschillende berekeningsmethodes voor bestaande (EPC) en nieuwe woningen (EPB) op elkaar zullen worden afgestemd. De

softwarepakketten EPB-EPC kunnen pas gestroomlijnd worden nadat de berekeningsmethodieken op mekaar zijn afgestemd. We zouden dit, op vraag van de betrokken actoren en gelet op de te verwachten aanzienlijke kostprijs, liefst in overleg met het Brusselse en het Waalse Gewest uitvoeren. Voor het aanvatten van het afstemmen van de berekeningsmethodieken, zullen in eerste instantie (2010) twee kortlopende studies worden uitgevoerd. De ene studie is gericht op een screening van de Nederlandse geïntegreerde berekeningsmethode. In Nederland is een afstemming van de berekeningsmethodes bijna afgerond. De andere studie beoogt het blootleggen van de verschillen tussen de EPB- en de passiefhuisberekeningsmethodiek. In afwachting van de volledige stroomlijning van de verschillende softwarepakketten, zal op korte termijn een module voor het opstellen van een advies op maat worden gekoppeld aan de certificatiesoftware. Eind 2010 zal een lijst met nodige aanpassingen aan de certificatiesoftware beschikbaar zijn. Op basis van deze lijst zal een opdracht tot aanpassing van de certificatiesoftware worden gegeven. Pas zodra het maatwerkadvies en het certificaat via dezelfde software kunnen opgemaakt worden, kan gestart worden met de stroomlijning van de energiedeskundigen type A (opmaak EPC) en type B (opmaak energieaudit) tot één type energiedeskundige voor bestaande residentiële gebouwen.

- Mevrouw Van Volcem stelde de vraag wat de timing van EPC bij niet-residentiële gebouwen is. De invoering van de verplichting om bij de verkoop en verhuur van niet-residentiële gebouwen over een EPC te beschikken is momenteel voorzien voor begin 2012. De regelgeving werd op 5 december 2008 al goedgekeurd, maar een effectieve invoering van de verplichting is slechts mogelijk zodra er certificatiesoftware en voldoende energiedeskundigen beschikbaar zijn. In het najaar van 2007 werd door het Vlaams Energieagentschap de aanbesteding voorbereid om een licentie aan te kopen op een bestaand softwarepakket. Gelet op de wens van de Vlaamse Regering om dit certificatensysteem maximaal af te stemmen met de andere gewesten, werd het voorstel einde 2007 toegelicht aan de twee andere gewesten. Hierop hebben de gewesten de wens uitgedrukt om een gezamenlijke overheidsopdracht uit te schrijven. Begin juli 2008 werd het aangepaste bestek gepubliceerd. Eind december 2008 werden de offertes ingediend. Aangezien de ingediende offertes niet voldeden aan de wensen van de gewesten, diende er gedurende meer dan 9 maanden intensief onderhandeld te worden alvorens de administraties van de drie gewesten een voorstel tot beslissing konden voorleggen aan de bevoegde ministers. Zodra de wetenschappelijke partners voor de begeleiding van de opdracht werden geselecteerd, zal gestart worden met de ontwikkeling van de rekenmethodiek. De volledige doorlooptijd voor de ontwikkeling van de software, inclusief rekenmethodiek, bedraagt bijna twee jaar.

Sociaal energiebeleid

Vragen

- Impact van openbare dienstverplichtingen op de distributienettarieven (Mercedes Van Volcem): stoppen doorrekenen ODV?
- Plant de minister nieuwe openbare dienstverplichtingen (Mercedes Van Volcem)?
- Wat zijn maatschappelijk aanvaardbare distributienettarieven (Mercedes Van Volcem)?
- Waarom nu al een nieuwe evaluatie van de sociale openbare dienstverplichtingen (Mercedes Van Volcem)?
- We moeten luisteren naar signalen uit de samenleving en van armoedeorganisaties (Dirk De Kort)

Antwoord

- Ik ben het niet eens met de stelling van Mevrouw Van Volcem dat we moeten stoppen met het opleggen van openbare dienstverplichtingen aan de netbeheerders. De ODV zijn ingevoerd als sociale en ecologische correctie op de vrijgemaakte elektriciteits- en gasmarkt. Ze laten ons toe mensen te ondersteunen bij het besparen van energie en mensen in energiearmoede niet zomaar af te sluiten van elektriciteit en aardgas, zoals in vele andere Europese landen gebeurt. Ik ben blij dat België, in dit Europees Jaar van de Bestrijding van Armoede het thema 'energiearmoede' op de Europese agenda zal plaatsen. Ik denk dat ons sociaal energiebeleid mag gezien worden in een Europese context. Maatschappelijk aanvaardbare distributienettarieven, Mevrouw Van Volcem, zijn voor mij dus tarieven die zo laag mogelijk zijn maar die tevens toelaten een sociaal en ecologisch gecorrigeerd energiebeleid te voeren.
- Mijnheer De Kort, u stelt terecht dat we moeten blijven luisteren naar signalen van armoedeverenigingen over dit thema. Ik kan u melden dat het Verticaal Permanent Armoede Overleg in het Beleidsveld Energie reeds drie maal heeft plaatsgevonden.
- Mevrouw Van Volcem vroeg waarom de sociale openbare dienstverplichtingen nu al worden geëvalueerd. In de herfst van 2009 werden voor het eerst in Vlaanderen aardgasbudgetmeters geïnstalleerd. De uitrol van de aardgasbudgetmeter bracht enkele verbeterpunten aan het licht in het Besluit sociale openbare dienstverplichtingen. Zoals minister Lieten al in mijn plaats aankondigde in deze Commissie moet onder meer de schuldafbouw via budgetmeter en de waarschuwing vanwege de netbeheerders aan de OCMW's van klanten die zichzelf afsluiten van aardgas worden bekeken. Daarnaast wil ik ook meewerken aan een oplossing voor mensen die over onvoldoende middelen beschikken om hun budgetmeterkaart op te laden en die in de winter riskeren zonder verwarming te zitten.

Hernieuwbare energie

Vragen

- Wat is de stand van zaken op vlak van de lastenverdeling hernieuwbare energie (Veli Yüksel, Irina De Knop, Hermes Sanctorum)?
 - o Hoe zal de afweging gebeuren tussen binnen- en buitenlands realiseren van de doelstelling hernieuwbare energie (Mercedes Van Volcem)
- Er is nood aan een ruimtelijk afwegingskader voor de inplanting van hernieuwbare energie (Irina De Knop).
- Een stabiel investeringsklimaat is het allerbelangrijkst (Bart Martens).
- Verschillende sprekers halen het risico van oversubsidiëring van hernieuwbare energie aan
- Kost hernieuwbare energie (Mercedes Van Volcem)
 - o Stoppen trend om alles in DNB tarief door te rekenen
 - o Alle hernieuwbare energie is duurder dan fossiel en nucleair, met uitzondering van bijstook in steenkoolcentrales
- Hoe zullen we de koploperspositie bezetten het vlak van hernieuwbare energie? (Marleen Van den Eynde, Hermes Sanctorum)
- Doelstelling moet ook zijn energie-onafhankelijk te zijn (Marleen Van den Eynde)
- Toekenningstermijnen groene stroomcertificaten (Marleen Van den Eynde)
- Problematiek van aansluitingen op het distributienet (Marleen Van den Eynde, Dirk De Kort)
- Prioritaire toegang hernieuwbare energie tot het net, hoe zal dit vorm krijgen (Hermes Sanctorum)
- Verplichting zonneboilers: hoe gaat dit in zijn werk, is er een akkoord in de regering? (Hermes Sanctorum)
- Groen gas: wat gepland (Hermes Sanctorum)
- Welke duurzaamheidscriteria voor biomassa zullen er worden gehanteerd, zal dit volstaan om doelstelling hernieuwbare energie te halen? (Mercedes Van Volcem)
- Waarom zijn er aparte groene stroomcertificaten en garanties van oorsprong? (Dirk De Kort)

Antwoord

- Verschillende parlementsleden vroegen naar de stand van zaken in de voorbereiding van het Hernieuwbare Energie actieplan, waarin we zullen vastleggen hoe we de doelstelling voor 2020 zullen halen. Ik heb daarover ook al verschillende schriftelijke vragen beantwoord, en op 24 februari antwoordde minister Lieten in mijn plaats in het parlement op een actuele vraag van Irina De Knop over dit onderwerp. U bent dus goed geïnformeerd over de procedure die we volgen om het Actieplan voor te bereiden, en om met de andere gewesten en de federale overheid tot een akkoord te komen over de verdeling van de 2020 doelstellingen. Ik zal die hier dus niet herhalen.

- De stand van zaken op dit moment is dat de ambtelijk-technische werkgroep ondertussen zijn werkzaamheden afrondde. Ik verwacht het rapport over de verschillende onderwerpen een dezer. De Nationale Klimaatcommissie werkgroep zal een uitvoerige reflectienota produceren over alle aspecten inzake de uitvoering van het Europees energie-klimaatpakket 2020. De bespreking van deze nota staat op de agenda van de eerstvolgende vergadering van de Nationale Klimaatcommissie. Daarmee starten de politieke discussies. Zoals u weet hebben we de afspraken over de doelstellingen nodig, om het Actieplan Hernieuwbare Energie af te ronden.
- Ondertussen bereiden we natuurlijk zoveel mogelijk het Actieplan al voor, op basis van de ons beschikbare rapporten, overleg met de stakeholders, en op basis van input van de verschillende betrokken administraties. De timing die de Richtlijn Hernieuwbare Energie ons oplegt is strikt: eind juni moet het Actieplan in worden gediend. Aangezien we pas na de samenstelling van de nieuwe gewestregeringen met de gesprekken over de verdeling van de doelstellingen konden beginnen, lopen beide processen parallel, wat de werkzaamheden niet vergemakkelijkt. We streven er echter naar om de ons opgelegde timing te respecteren.
- (Irina De Knop) Ondertussen analyseer ik zoals u weet samen met mijn collega minister Muyters het ruimtelijk inplantingskader voor windturbines, om te zorgen dat we enerzijds ons potentieel aan windenergie zo goed mogelijk exploiteren, en anderzijds dat er geen overmatige hinder ontstaat door de windturbines.
- De keuze om groene stroomproductie te ondersteunen met verhandelbare certificaten, is een succes gebleken. De productie van groene stroom is de afgelopen jaren sterk toegenomen, en we verwachten dat de doelstelling voor 2010 effectief gehaald zal worden. Het was daarbij een legitieme politieke keuze om de kost te laten doorrekenen in de elektriciteitsprijs, en zo een solidarisering van de kost te realiseren. De energie-intensieve bedrijven worden overigens gedeeltelijk vrijgesteld van deze kosten. Dat neemt niet weg dat het systeem wel kan verbeteren. Daarbij staan we voor twee uitdagingen: de solidarisering volhouden, en oversubsidiëring vermijden. De vorige regering heeft daarom voor zonnepanelen een dalend subsidieniveau ingevoerd. Tegen 2020 valt de minimumsteun terug op 0. Dit is een goede zaak, want het is de vertaling van de vaststelling dat zonne-energie voortdurend goedkoper wordt. Zo worden ook de andere technologieën geëvalueerd, en komen er indien nodig aanpassingen. Daarvoor dient ook de in de beleidsnota aangekondigde evaluatie in 2012. Mevrouw Van Volcem heeft het blijkbaar moeilijk met de kostprijs van hernieuwbare energie, maar verliest daarbij blijkbaar uit het oog dat fossiele brandstoffen en nieuwe kerncentrales alleen maar duurder worden, terwijl de hernieuwbare energiebronnen net voortdurend goedkoper worden.
- Het is voor mij echter zonneklaar dat de investeerders eerst en vooral een stabiel kader nodig hebben. De groene stroomregelgeving is de afgelopen jaren al te veel overhoop gehaald. En ten tweede staat het ondersteuningsbeleid in functie van het

halen van onze hernieuwbare energiedoelstellingen. Daarbij willen we inzetten op een gezonde mix van verschillende technologieën die in Vlaanderen een potentieel hebben: wind, zon, biomassa, geothermie. We willen daarbij zoveel mogelijk in het binnenland realiseren, en er ons niet zomaar gemakkelijk vanaf proberen maken door in het buitenland een paar projecten te helpen financieren. Eerst en vooral weten we nog niet eens hoe dat precies zou lopen, en wat de voorwaarden zullen zijn voor dergelijke projecten. We volgen dit van nabij op. Belangrijker echter is dat we door binnenlandse projecten, ook alle voordelen in het binnenland realiseren: werkgelegenheid, innovatie, exportkansen voor onze bedrijven, energieonafhankelijkheid, zuiverder lucht... Allemaal voordelen die we niet halen als we in het buitenland investeren. Nu, op langere termijn is het potentieel in een regio als Vlaanderen natuurlijk beperkter dan sommige andere gebieden in Europa. Dus willen we ons wel voorbereiden om samen met andere Europese lidstaten grote gezamenlijke projecten op te zetten. Ik denk hierbij bijvoorbeeld aan de Noordzeering, om windenergie op de Noordzee te realiseren.

- Zoals de heer Martens aanhaalde, is ons voornemen om nu ook de productie van hernieuwbare warmte en koeling een belangrijke innovatie in het Vlaams energiebeleid. Daartoe is een ontwerp Actieplan Groene Warmte opgesteld, dat nu wordt geïntegreerd in het Actieplan Hernieuwbare Energie. Ongeveer de helft van onze hernieuwbare energiedoelstelling zou met groene warmte ingevuld kunnen worden. Dit betekent dat ons denken over hernieuwbare energie radicaal breder moet, en we niet meer automatisch alleen aan groene stroom moeten denken. Een van de concrete projecten die we overwegen is het nog beter stimuleren van zonneboilers in woningen. Natuurlijk is een zonneboiler niet op alle daken zinvol, en dus heeft een rechtlijnige verplichting geen zin. Daarom zegt de beleidsnota ook dat we zullen onderzoeken hoe we dit kunnen opnemen. Het Duitse voorbeeld, waarbij een zonneboiler of een equivalente investering opgelegd worden, kan daarbij inspiratie bieden.
- (Marleen Van den Eynde). De VREG geeft een hoge prioriteit aan het toekennen van de groenestroomcertificaten. Niettemin staat de organisatie onder druk, voornamelijk ten gevolge van het succes van het steunmechanisme. In 2009, vooral na de aankondiging van de daling van de minimumsteun voor groenestroomcertificaten uit zonne-energie van 450 tot 350 euro, was er een serieuze achterstand bij de VREG bij de behandeling van deze dossiers (zowel de nieuwe dossiers als de wijzigingen in bestaande dossiers). Deze achterstand is ondertussen onder controle gebracht door de inzet van tijdelijke medewerkers en een doorgedreven automatisering (o.a. de mogelijkheid om online een aanvraag in te dienen, die via een geautomatiseerde controle dan een dag later al goedgekeurd kan worden). Aangezien de quota voor groene stroom en warmtekrachtkoppeling verder stijgen, kan verwacht worden dat ook de komende jaren meer en meer dossiers ter

- behandeling voorgelegd zullen worden aan de VREG. Deze stijging van het aantal dossiers komt bovenop het werk van de VREG na de goedkeuring van een dossier.
- De VREG bekijkt ook de aansluitingsvoorwaarden voor hernieuwbare energie, die zij regelt in haar technische reglementen. De heren De Kort en Sanctorum, stelden hierover vragen. Dit is effectief een belangrijke uitdaging. De VREG bereidt ook de omzetting van de Hernieuwbare Energierichtlijn voor, waarin de prioritaire toegang voor hernieuwbare energie een onderdeel is. Het is nog te vroeg om al aan te geven op welke manier we dit precies zullen uitvoeren, maar zullen daarover binnenkort ongetwijfeld de kans krijgen om van gedachten te wisselen.
 - (Hermes Sanctorum). We zullen natuurlijk niet zomaar om het even welke hernieuwbare energie inzetten. In het geval van biomassa moet het gaan over biomassa die geen onaanvaardbare negatieve gevolgen heeft voor de natuur, mens en voedselvoorziening. Verschillende parlementsleden vroegen naar hoe we werk zullen maken van de implementatie van de Europese duurzaamheidscriteria. De Europese richtlijn hernieuwbare energie heeft de duurzaamheidscriteria voor vloeibare biobrandstoffen vastgelegd. Er mag geen biomassa gebruikt worden uit gebieden met een hoge biodiversiteit. Het gebruik van biomassa uit gebieden met een hoge koolstofopslag, zoals bossen, mag geen schade toebrengen en de status van het gebied niet wijzigen. Er moet aan een broeikasgasemissiereductie voldaan worden van 35 percent die oploopt tot 50 percent in 2017 en verhoogd wordt naar 60 percent voor installaties die in 2018 operationeel worden. Verder moeten landbouwgewassen voor energie voldoen aan de code van goede praktijk. Tegen het einde van dit jaar moet de richtlijn omgezet worden, zodat vanaf volgend jaar criteria voor vloeibare biomassa gelden. De VREG werkt momenteel aan een voorstel. Er is binnen Europa geen eensgezindheid voor bindende criteria voor vaste biomassa. België heeft samen met Nederland en Luxemburg in de Europese Raad van 7 december 2009 erop aangedrongen dat de Commissie ook een voorstel moet uitwerken voor bindende criteria voor vaste biobrandstoffen. In een recente communicatie van 25 februari 2010 stelt de Europese Commissie om geen bindende criteria op te leggen. De lidstaten zijn vrij om zelf criteria op te leggen. De Commissie vraagt wel een gecoördineerde aanpak. Dit thema wordt nog verder bediscussieerd binnen Europa. De Vlaamse energie-administratie heeft reeds contact met Nederland dat op zoek is naar geïnteresseerde lidstaten om duurzaamheidscriteria voor vaste biobrandstoffen verder uit te werken. Het is mijns inziens aangewezen dat dit op Europees niveau wordt aangepakt, maar we zullen natuurlijk ook bekijken of we zelf initiatief kunnen nemen, als een Europese aanpak uitblijft.
 - De heer Sanctorum wees terecht op het potentieel van biogas, en vroeg of we dit eventueel kunnen injecteren in het bestaande aardgasnet. De productie van biogas die in een WKK-installatie wordt omgezet in groene stroom en groene warmte, is de laatste jaren sterk toegenomen. Ook dit jaar zijn er nog een 20-tal installaties in aanbouw. Een belangrijke hoeveelheid geschikte biomassa wordt dus reeds

aangewend. We moeten ons afvragen of er voldoende biomassa beschikbaar is om grote projecten voor de injectie van biogas in het aardgasnet op poten te zetten. We moeten er immers over waken dat de werking van bestaande installaties niet in gevaar komt. Biomassa dat vergist wordt, heeft vaak een hoog vochtgehalte en een lage energie-inhoud zodat het minder interessant is om dit over grote afstanden te transporteren. Import van biomassa is hier minder evident. Ik heb aan de vzw Biogas-E en het VEA gevraagd om een evaluatie uit te voeren of het opportuun is om een beleid rond de injectie van biogas in het aardgasnet uit te bouwen. We kijken hierbij natuurlijk ook naar wat de ons omringende buurlanden, en Wallonië implementeren.

- De heer De Kort vroeg naar het verschil tussen het groenestroomcertificaat en de garantie van oorsprong. Het groenestroomcertificaat heeft op vandaag een dubbele functie, namelijk in het kader van de financiële steun voor de producent en als garantie van oorsprong voor de klant. Beide functies zitten op hetzelfde virtuele certificaat. Hierdoor ontstaat begripsverwarring. Bovendien creëert dit belemmeringen voor de handel in de certificaten. Ik heb daarom voorgesteld om de beide functies van elkaar te scheiden. De omzetting van de nieuwe Richtlijn Hernieuwbare energie biedt hiertoe een opportuniteit. Het groenestroomcertificaat zal dan enkel een steunfunctie hebben: de waarde hiervan komt tot stand door de verplichting van de leveranciers om jaarlijks dergelijke certificaten in te leveren. Daarnaast zal een apart certificaat de oorsprong van de geleverde stroom bevestigen aan de consument. Deze garantie van oorsprong krijgt haar waarde door de handel in het product “groene stroom”.

Warmte-krachtkoppeling en warmtenetten

Vragen

- Micro-WKK: proefprojecten op wijkniveau (Hermes Sanctorum, Marleen Van den Eynde). Wat zijn de termijnen? Wordt er gekeken naar het beleid in Nederland (Dirk De Kort)?
- Tuinbouwers gebruiken WKK om certificaten te kweken in plaats van tomaten. Hoe zal dit worden gecontroleerd? (Mercedes Van Volcem)
- Standpunt over het voorstel van Bart Martens om bij nieuwe verkavelingen, bedrijventerreinen, glastuinbouwzones... een studie op te leggen om potentieel warmtenet en hernieuwbare energie te onderzoeken?

Antwoorden

- (Van den Eynde, Sanctorum, De Kort) In verband met micro-WKK loopt een pilootprogramma dat voorziet in 20 percent bijkomende investeringssteun voor lokale besturen en vzw's die een micro-WKK plaatsen. In dit kader zijn inmiddels 3 micro-WKK projecten goedgekeurd, en nog 1 projectaanvraag is in behandeling bij het Vlaams Energieagentschap. Alle WKK-projecten kunnen daarnaast ook gebruik maken van de ondersteuning via de warmtekrachtcertificaten. In Nederland zijn een

aantal projecten opgestart waar micro-WKK toepassingen geclusterd worden, maar er zijn het VEA nog geen eindresultaten bekend.

- (Mercedes Van Volcem) De VREG volgt de WKK dossiers administratief op. Elke maand moeten de aanvragers van certificaten een rapportering indienen over de ingezette brandstof, de benutte warmte en de opgewekte stroom. De afname, injectie en de productie van elektriciteit en gas op het net wordt gemeten door de netbeheerders en aan de VREG overgemaakt. Uit de analyse van deze rapporteringen kunnen anomalieën in de exploitatie worden opgemerkt en kan eventueel tot een bezoek ter plaatse worden besloten. In het kader van de steun aan groenestroominstallaties geeft de VREG soms verificatie-opdrachten aan de netbeheerder door. Dit kan sinds de aanpassing van het Groenestroombesluit terzake.
- (Bart Martens) Sinds 2008 (Besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2007) is het voor nieuwe bedrijventerreinen verplicht een studie uit te voeren om de CO₂-neutraliteit aan te tonen. In deze studie spelen zowel energiebesparing als de inzet van hernieuwbare energiebronnen een rol. Ook bij de planning van nieuwe glastuinbouwzones is het duidelijk de bedoeling maximaal synergieën te benutten. Het is een interessant idee om voor nieuwe verkavelingsaanvragen een verplichte energiestudie op te leggen inzake energiezuinig/zongericht bouwen. Hierover is uiteraard overleg nodig met de collega-minister bevoegd voor ruimtelijke ordening.

Distributienetten

Vragen

- De financiering van het energiebeleid met administratieve boetes moet stoppen (Mercedes Van Volcem)
- Lokale lijnen en privénetten vrijstellen van distributienettarieven. Moet de leveranciersvergunning voor decentrale producenten worden afgeschaft als ze met een directe lijn leveren aan de afnemers (Mercedes Van Volcem)

Antwoord

- De stelling dat het energiebeleid wordt gefinancierd met administratieve boetes (Van Volcem) is met de haren getrokken. Het is zo dat de opbrengst van boetes, bijvoorbeeld voor het niet naleven van de groene stroomdoelstellingen en de energieprestatieregelgeving, inderdaad terecht komen in het Energiefonds en worden gebruikt voor de uitvoering van het energiebeleid. Het gaat hier de laatste jaren echter over relatief kleine bedragen.
- Mevrouw Van Volcem vraagt ook om privénetten vrij te stellen van distributienettarieven. Dat is nu al het geval. Wel is het zo dat we terughoudend moeten omspringen bij het erkennen van privénetten. De bouw van nieuwe privénetten, directe lijnen en directe leidingen moet beperkt blijven tot projecten die

een duidelijke maatschappelijke meerwaarde bieden, bijvoorbeeld projecten in decentrale productie-installaties die anders niet tot stand zouden kunnen komen.

Marktwerving

Vragen

- Hoe kunnen we zorgen dat er meer mensen veranderen van energieleverancier (Marleen Van den Eynde, Bart Martens)?
- Wat houdt het 'nieuwe marktmodel' concreet in? Welke implicaties heeft dat voor de gebruiker (Dirk De Kort)?
- Wat is de stand van zaken van het elektronisch beursplatform voor groene stroomcertificaten?

Antwoorden

- Verschillende commissieleden (Mevrouw Van den Eynde, Mijnheer Martens) vroegen hoe het aantal leverancierswissels kan worden opgedreven. De lopende initiatieven zullen worden verder gezet en versterkt. Het gaat dan om de V-test op de website van de VREG en vooral de informatieverstrekking door de VREG via haar website.
- Mijnheer De Kort vroeg meer informatie over het nieuwe marktmodel. Het marktmodel behelst de rol van de verschillende actoren in de markt (netbeheerders, leveranciers, regulator, overheid, ...) en de afspraken en communicatiestromen tussen deze actoren. Op dit moment voeren deze actoren gesprekken om te komen tot een nieuw marktmodel waarvoor een gemeenschappelijke 'sokkel' bij voorkeur hetzelfde is in de 3 gewesten. Het doel van al deze initiatieven is om een efficiëntere werking van de energiemarkt te komen, die dus een betere dienstverlening voor de eindklant biedt (minder administratieve fouten), die de klanten meer vertrouwen biedt (dus aanmoedigt om van leverancier te veranderen) en minder kosten veroorzaakt (wat toelaat de prijs aan de afnemer te drukken). Het zal ook makkelijk worden voor de VREG om toezicht te houden op de markt.
- Sinds maart 2009 opereert de Belpex Green Certificates Exchange (GCE), een beurs voor de handel in groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten voor wat de handel in Vlaamse certificaten betreft, verloopt dit in samenwerking met de VREG. Tot op vandaag verloopt deze samenwerking inzake het doorgeven van informatie over in eerste instantie de aangeboden certificaten en in tweede instantie op vlak van de verwerking van de resultaten van de handel op de GCE in de certificatedatabank van de VREG, via een manuele procedure. Vanaf de handelssessies die in mei zullen plaats vinden, wordt overgeschakeld op een geautomatiseerde procedure van communicatie tussen de VREG en BelPEX. Binnenkort lanceert Belpex een nieuwe functionaliteit op het GCE-platform. Hierdoor wordt het volledige orderboek, op anonieme wijze, zichtbaar voor alle GCE deelnemers. De bedoeling hiervan is enerzijds de handel op de GCE-markt te

stimuleren en anderzijds om de prijszetting bij de verkoop van certificaten te vergemakkelijken en transparanter te maken.

Slimme netten en slimme meters

Vragen

- Kost en verdeling van de kosten (Marleen Van den Eynde, Bart Martens)

Antwoorden

- Mevrouw Van den Eynde en Mijnheer Martens stelden vragen over de kosten van de omschakeling naar slimme meters en wie deze zal betalen. Collega Lieten heeft toen ze me verving in deze Commissie op een gelijkaardige vraag ook geantwoord. De kosten en de verdeling van de kosten van de invoering van slimme meters zullen inderdaad een erg belangrijk element zijn. Wat de uitrol van slimme energiemeters betreft, is er op dit moment nog geen enkele beslissing genomen over een algemene uitrol van slimme meters. Bijgevolg is er nog geen duidelijkheid over de grootte van de kosten, noch de baten. De geplande pilootprojecten van de Vlaamse netwerkbeheerders moeten ons toelaten in zowel de kosten als de baten meer inzicht te verwerven. Op basis hiervan zullen we dan moeten beslissen of en hoe we de uitrol in heel Vlaanderen doorzetten. Voor mij staan daarbij twee belangrijke criteria voorop. Ten eerste moet de consument globaal een voordeel doen bij de uitrol van slimme meters. Dit kan door betere prijzen, een lager verbruik of een betere dienstverlening. En uiteraard speelt ook de kostprijs van de uitrol van slimme meters hier een belangrijke rol. En ten tweede moet een 'slim netwerk' toelaten het aandeel decentrale energieproductie te laten toenemen.

Andere

Vragen

- Wat is het standpunt van de minister over steenkoolcentrales (Irina De Knop)?
- Wat is de timing van het gecoördineerde energiebesluit (Mercedes Van Volcem)?
- Gratis kWh: wordt de invoering van een databank energie om deze beter toe te kennen niet heel complex (Dirk De Kort)? Tine Eerlingen wil onderzoeken of we de gratis kWh niet moeten toespitsen om de armsten.
- Electrabel in gemengde distributienetbeheerders (Eandis) (Bart Martens)
- Samenwerking met federaal voor *off shore* windenergie (Marleen Van den Eynde)
- Injectietarief (Marleen Van den Eynde)
- Hoe gaan we mensen stimuleren meer energiezuinige apparaten te gebruiken (Marleen Van den Eynde)
- Hoe de mobiliteit energiezuiniger laten verlopen (Mercedes Van Volcem)
- Elektrische oplaadpunten voor elektrische voertuigen (Hermes Sanctorum, Veli Yüksel)

- Emissierechten en ontwikkelingssamenwerking (Hermes Sanctorum)
- Flexibiliteitsmechanisme voor broeikasgasreductiedoelstellingen: standpunt (Hermes Sanctorum)
- Wat zal het Vlaams Energiebedrijf doen (Tine Eerlingen, Irina De Knop)? Zal het Vlaams Energiebedrijf ook gebruikklare sites voor elektriciteitsproductie ontwikkelen en veilen (Bart Martens)?
- Wat zijn we van plan om het energiebesparingspotentieel bij de kleine bedrijven te exploiteren (Mercedes Van Volcem)

Antwoorden

- Mevrouw De Knop, in verband met steenkoolcentrales, wil ik er op wijzen dat ik vanuit mijn bevoegdheden inzet op energie-efficiëntie en hernieuwbare energie. En daarnaast weet u welk standpunt de minister-president in november heeft ingenomen ten opzichte van steenkoolcentrales.
- Mevrouw Van Volcem, u vroeg naar de timing van het gecoördineerde Energiebesluit. Op dit moment zijn het Vlaams Energieagentschap en de VREG bezig aan een eerste versie van een gecoördineerd besluit. Daarna volgen nog de verschillende adviezen.
- Mijnheer Martens, u stelde de vraag of Electrabel (of liever: alle producenten en leveranciers van elektriciteit en gas) sneller uit het aandeelhouderschap van de gemengde distributienetbeheerders (die zijn de DNB's die opereren onder de naam 'Eandis') moet verdwijnen dan voorzien in het Decreet Intergemeentelijke Samenwerking, namelijk 2018. Op die manier moet een onafhankelijke beheer van de energienetten worden gegarandeerd. Op dit ogenblik is hier geen versnelling voorzien. Maar soms kunnen de zaken op dit vlak snel evolueren. De federale overheid heeft bijvoorbeeld het maximaal aandeel van Suez-Gaz de France in de hoogspanningsnetbeheerder Elia terug gedrongen tot onder de 25 percent waarna het bedrijf bekend maakte ook de rest van haar aandelenpakket te willen verkopen.
- Mevrouw Van den Eynde, u vroeg hoe we mensen kunnen stimuleren om energie-efficiënte apparaten te gebruiken. Op dit ogenblik is de Europese Unie, in het kader van de Ecodesignrichtlijn voor heel wat categorieën van toestellen normen aan het uitwerken die er voor moeten zorgen dat apparaten zoals koelkasten, airco's, lampen, ... steeds efficiënter en zuiniger worden. De premies die we op Vlaams niveau geven hebben in het verleden sterk geholpen om dergelijke zuinige toestellen ingang te laten vinden. Waar zinvol, blijven we hierop inzetten.
- Mijnheer De Kort u vroeg hoe een energiedatabank de toekenning van de gratis kilowattuur efficiënter kan doen verlopen. Een dergelijke databank zal door de netbeheerders worden ontwikkeld in het kader van het nieuwe marktmodel. Een koppeling maken met de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, bijvoorbeeld voor het toekennen van gratis kWh, behoort dan tot de mogelijkheden. De gratis kWh op Vlaams niveau maakt onze tarieven een beetje progressief, Mevrouw Eerlingen, terwijl de bevoegdheid voor de tarieven bij de federale overheid ligt.

- Mevrouw Van den Eynde, u vroeg naar een stand van zaken over de injectietarieven. In deze commissie werd daarover recent nog een resolutie goedgekeurd. Zoals collega Ingrid Lieten in deze commissie al heeft verklaard toen ze me verving betreur ik de invoering van deze injectietarieven omdat ze het Vlaamse beleid ter ondersteuning van groene stroom en kwalitatieve warmtekrachtkoppeling doorkruisen. Ik heb dit direct bij mijn aantreden aangekaart bij de federale regering, die voor het tarievenbeleid bevoegd is in het Overlegcomité. Naar aanleiding van deze discussie in het Overlegcomité is hierover door minister Magnette een advies gevraagd aan de CREG over deze injectietarieven. Hoewel dit advies tegen het einde van 2009 was gevraagd is het hierop nog steeds wachten.
- Verder is het voor de ontwikkeling van de offshore windparken essentieel dat ze tijdig aan kunnen sluiten op het elektriciteitsnet op land. Mevrouw Van den Eynde, het vergunningstraject voor de aanpassingen van het net op land, zal dus goed begeleid moeten worden.
- Verschillende leden (Tine Eerlingen, Irina De Knop, Bart Martens) vroegen naar de stand van zaken van het Vlaams Energiebedrijf. Ik moet hiervoor verwijzen naar mijn collega Ingrid Lieten, die bevoegd is voor het Vlaams Energiebedrijf.
- Het energiezuiniger maken van mobiliteit wordt eerst en vooral gestuurd door de Europese regelgeving, die recent CO₂-normen invoerde voor personenwagens, en die binnenkort hetzelfde zal doen voor bestelwagens. Binnen mijn bevoegdheden werk ik samen met minister Lieten, aan het introduceren en stimuleren van elektrische mobiliteit. Voor mij is vooral de link naar de hernieuwbare elektriciteitsproductie, en de integratie in het slim elektriciteitsnet van belang. De oplaadpunten is een problematiek die in dit kader wordt bekeken.
- Meneer Sanctorum vroeg naar de emissierechten, en investeringen in ontwikkelingslanden. Dit maakt deel uit van het klimaatbeleid, en is dus bevoegdheid van collega Schauvliege. Ik kan u misschien alleen meegeven dat dit ook deel uitmaakt van de gesprekken over de lastenverdeling tussen de gewesten en de federale overheid.
- Mevrouw Van Volcem vroeg wat we van plan zijn om het energiebesparingpotentieel in de kleine bedrijven te exploiteren. Ook meneer De Kort wees hierop. Dit is een interessante vraag, want het is inderdaad een nieuwe uitdaging voor het Vlaams energiebeleid. De bedoeling is om meer gericht bepaalde energiebesparende investeringen te stimuleren, in plaats van enkel in te zetten op sensibilisering. Hoe dit precies vorm zal krijgen, moeten we nog verder uitwerken, en zal ook overlegd worden met de betrokken bedrijfsfederaties.